

Budsjett-innst. S. nr. 3

(2002–2003)

Budsjettinnstilling til Stortinget
fra utenrikskomiteen

St.prp. nr. 1 (2002-2003)

**Innstilling fra utenrikskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet
for 2003 vedkommende Utenriksdepartementet mv.**

INNHold

1.	Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 4 (Utenriks)	5
2.	Sammendrag	8
2.1	Budsjettproposisjonen	8
2.1.1	Utenriksdepartementet	8
2.1.2	Justis- og politidepartementet	9
2.1.3	Miljøverndepartementet	9
3.	Komiteens alminnelige merknader	9
4.	Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler	17
4.1	Utenriksdepartementet	17
4.1.1	Kap. 100 Utenriksdepartementet	17
4.1.2	Kap. 101 Utenriksstasjonene, utgifter	18
4.1.3	Kap. 103 Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	19
4.1.4	Kap. 104 Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	19
4.1.5	Kap. 115 Presse-, kultur - og informasjonsformål	19
4.1.6	Kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	19
4.1.7	Kap. 141 Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD)	20
4.1.8	Kap. 142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene	20
4.1.9	Kap. 143 Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene	20
4.1.10	Kap. 150 Bistand til Afrika	20
4.1.11	Kap. 151 Bistand til Asia	22
4.1.12	Kap. 152 Bistand til Midtøsten	23
4.1.13	Kap. 153 Bistand til Mellom-Amerika	23
4.1.14	Kap. 160 Sivilt samfunn og demokratiutvikling	24
4.1.15	Kap. 161 Næringsutvikling	25
4.1.16	Kap. 162 Overgangsbistand (gap)	25
4.1.17	Kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	26
4.1.18	Kap. 164 Fred, forsoning og demokrati	26
4.1.19	Kap. 165 Forskning, kompetanseheving og evaluering	27
4.1.20	Kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak	27
4.1.21	Kap. 167 Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	28
4.1.22	Kap. 170 FN-organisasjoner mv.	28
4.1.23	Kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner	29
4.1.24	Kap. 172 Gjeldslette	29
4.1.25	Kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	30
4.1.26	Kap. 198 Frivillige bidrag, FNs fredsarbeid	31
5.	Forslag fra mindretall	31
6.	Komiteens tilråding	41
Vedlegg		47

Budsjett-innst. S. nr. 3

(2002-2003)

Budsjettinnstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

St.prp. nr. 1 (2002-2003)

Innstilling fra utenrikskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedkommende Utenriksdepartementet mv.

Til Stortinget

1. OVERSIKT OVER BUDSJETTKAPITLER OG POSTER I RAMMEOMRÅDE 4 (UTENRIKS)

Nedenfor følger en oversikt over bevilgningsforslagene i rammeområde 4 slik de fremkommer i St.prp. nr. 1 (2002-2003). 90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Utenrikskomiteen

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 4

			St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-14
Kap.	Post	Formål:	
Utgifter i hele kroner			
<i>Utenriksdepartementet</i>			
100		Utenriksdepartementet (jf. kap. 3100)	380 632 000
	1	Driftsutgifter	337 180 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 537 000
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000
	71	Diverse tilskudd	36 215 000
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)	813 315 000
	1	Driftsutgifter	797 195 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 000 000
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000
102		Særavtale i utenrikstjenesten	145 490 000
	1	Driftsutgifter	145 490 000
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	7 000 000
	1	Driftsutgifter	7 000 000
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	8 350 000
	1	Driftsutgifter	8 350 000
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål	56 660 000
	1	Driftsutgifter	19 875 000
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-14
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	1 055 593 000
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	700 593 000
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	355 000 000
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	152 998 000
	1	Driftsutgifter	152 998 000
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)	175 510 000
	1	Driftsutgifter	175 510 000
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene	214 610 000
	1	Driftsutgifter	211 110 000
	42	Krise- og evakueringsiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene	117 028 000
	1	Driftsutgifter	117 028 000
150		Bistand til Afrika	1 803 000 000
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	75 000 000
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	230 000 000
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	210 000 000
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	140 000 000
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	130 000 000
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	975 000 000
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	43 000 000
151		Bistand til Asia	514 000 000
	70	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	100 000 000
	71	Nepal, <i>kan overføres</i>	65 000 000
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	333 000 000
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	16 000 000
152		Bistand til Midtøsten	150 500 000
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	150 500 000
153		Bistand til Mellom-Amerika	137 000 000
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	131 000 000
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	6 000 000
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling	1 307 300 000
	1	Driftsutgifter	18 500 000
	50	Fredskorpset	120 000 000
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	960 000 000
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	80 000 000
	75	Internasjonale ikke-statlige organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	123 800 000
161		Næringsutvikling (jf. kap. 3161)	420 750 000
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	64 000 000
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	195 000 000
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	18 000 000
	75	NORFUND - tapsavsetting	143 750 000
162		Overgangsbistand (gap)	400 000 000
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	400 000 000
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	1 363 000 000
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	220 000 000
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 143 000 000
164		Fred, forsoning og demokrati	1 222 100 000
	70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	298 400 000
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	922 000 000
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering	357 500 000
	1	Driftsutgifter	102 500 000
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	255 000 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-14
166		Tilskudd til ymse tiltak	103 154 000
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	41 154 000
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	62 000 000
167		Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	648 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter	648 500 000
170		FN-organisasjoner mv.	3 240 500 000
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	703 000 000
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	230 000 000
	72	FNs barnefond (UNICEF)	327 000 000
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	220 000 000
	74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 340 000 000
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	105 500 000
	79	Eksperter, junioreksperter og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	45 000 000
171		Multilaterale finansinstitusjoner	1 373 500 000
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	584 000 000
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	499 000 000
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	290 500 000
172		Gjeldslette	350 000 000
	70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	390 500 000
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	350 000 000
	71	Fred og demokratiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	35 500 000
198		Frivillige bidrag, FNs fredsarbeid	5 000 000
	70	Internasjonal strafferettspleie, <i>kan overføres</i>	5 000 000

Justis- og politidepartementet

480		Svalbardbudsjettet	112 227 000
	50	Tilskudd	112 227 000

Miljøverndepartementet

1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)	109 283 000
	1	Driftsutgifter	102 785 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 000 000
	50	Stipend	498 000
		Sum utgifter rammeområde 4	17 135 000 000

Inntekter i hele kroner

Inntekter under departementene

3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)	22 482 000
	1	Gebyrer	8 900 000
	2	Gebyrer - utlendingssaker	9 200 000
	4	Leieinntekter	1 682 000
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	2 700 000
3161		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 161)	8 460 000
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)	37 706 000
	1	Salgs- og utleieinntekter	16 698 000
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	21 008 000
		Sum inntekter rammeområde 4	68 648 000
		Netto rammeområde 4	17 066 352 000

2. SAMMENDRAG

2.1 Budsjettproposisjonen

2.1.1 Utenriksdepartementet

Regjeringen foreslår i proposisjonen at det for 2003 bevilges 2 467 400 000 kroner til programområde 02, Utenriksforvaltning, mot 2 326 800 000 kroner i saldert budsjett for 2002.

Under programkategori 02.00 Administrasjon av Utenriktjenesten foreslås en reduksjon på 2.5 pst. i forhold til saldert budsjett i 2002, mens det under programkategori 02.10 Utenriksformål legges opp til en økning på 18.6 pst.

Økningen i bevilgningsforslaget har årsak i flere forhold.

Det er foreslått en større økning i bevilgningen knyttet til låne- og tilskuddsordningen under EØS-avtalen. Forslaget må sees i lys av at utbetalingene i de to foregående år er blitt redusert bl.a. som følge av forsinkelser i etableringen av ordningen. Ordningen er nå på plass, og fungerer som tiltenkt, og utbetalingene forventes å akselerere i tiden fremover.

Norge legger vekt på å bidra til FNs fredsoperasjoner, og det forventes at et høyt antall konflikter vil kreve FNs innsats. Som en følge av dette, vil Norges pliktige bidrag til FNs fredsbevarende operasjoner måtte økes.

Forslaget om bevilgningsøkning har ellers sammenheng med pris, valuta - og lønnsjusteringer.

Den foreslåtte reduksjon i bevilgningen til utenriksadministrasjonen har særlig sammenheng med reduserte driftsutgifter knyttet til avviklingen av medlemskapet i FNs Sikkerhetsråd og formannskapet i sanksjonskomiteen mot Irak. Dessuten foreslås enkelte endringer i utenriksrepresentasjonen.

Det understrekes i proposisjonen at arbeidet for internasjonal fred og sikkerhet, særlig gjennom å styrke samarbeidet i FN vil stå sentralt også i 2003. Forholdet til Europa og EU har høy prioritet, og Regjeringen vil følge opp arbeidet for å styrke sikkerhet og stabilitet i Europa. Det legges vekt på å føre en aktiv og målrettet politikk overfor EU, hvor eksisterende avtaler og ordninger utnyttes til det fulle. Det slås fast at den store dynamikken i det europeiske samarbeidet vil kreve en særlig innsats for å ivareta norske interesser. Utvidelsen av EØS-området gjennom EUs utvidelse utgjør en hovedutfordring.

Regjeringen understreker at NATO forblir det sentrale sikkerhetspolitiske instrument i det euroatlantiske området, og fortsatt vil ha en sentral rolle i europeisk krisehåndtering. EU utvikling av en egen evne til militær og sivil krisehåndtering i de tilfeller hvor NATO ikke er engasjert vil likevel være et verdifullt bidrag som har norsk støtte.

Videreføring av samarbeidet med Russland, utvidelse av det regionale samarbeidet i nordområdene, styrking av det multilaterale handelssystemet samt intensivering av arbeidet innen presse- kultur- og informasjonsspørsmål vil være viktige satsingsområder i 2003.

Under programområdet 03 Internasjonal bistand (ODA-bistand) foreslås for 2003 bevilget 14 392 200 000 kroner, mot 13 536 250 000 kroner i saldert budsjett for 2002. Dette innebærer en økning på 856 000 000 fra 2002. Bevilgningsforslaget tilsvarer 0,93 pst. av BNI-anslaget for 2003, en opptrapping fra 0,92 pst. i 2002. Regjeringen fastholder målet om en opptrapping av bistanden til 1 pst. av BNI innen 2005.

Under programområde 03, programkategori 03.50 Øvrig bistand, er det i tillegg foreslått bevilget 395 500 000 kroner, mot 416 500 000 kroner i saldert budsjett i 2001.

I budsjettproposisjonen for 2003 understreker at FNs globale utviklingsmål og Regjeringens handlingsplan for bekjempelse av fattigdom i sør legger grunnlaget for en helhetlig norsk utviklingspolitikk med kampen mot fattigdom i sentrum. For å lykkes, legges det vekt på at norsk innsats må støtte opp om utviklingslandenes egne strategier for fattigdomsbekjempelse. Samarbeidet med de minst utviklede land (MUL) vil bli styrket, idet Regjeringen legger opp til at minst 40 pst. av den bilaterale bistanden skal gå til MUL.

Regjeringen vil gi prioritet til følgende satsingsområder: Utdanning, helse, bekjempelse av hiv/aids, likestilling og kvinners rettigheter, godt styresett, handel og næringsutvikling- inklusive primærnæringene, energi- og miljø, fredsbygging og humanitær bistand. Følgende måltall er satt: Andelen av bistand øremerket utdanning skal økes fra om lag 9 pst. til 15 pst. i inneværende stortingsperiode, minst 10 pst. av bistanden skal gå til helseformål, og det foreslås 375 000 kroner i friske midler over en treårsperiode til oppfølging av Toppmøtet om bærekraftig utvikling i Johannesburg.

Når det gjelder budsjettstrukturen under bistandsbudsjettet, vises det til at den omlegging som ble gjennomført i 2002 har bidratt til synliggjøring av viktige satsninger, men har vært mer forvaltningsmessig krevende og gjort mottakerorientering vanskeligere. Det er derfor foretatt visse justeringer:

- Under den bilaterale delen av budsjettet er geografi lagt til grunn for inndeling av kapitler/poster.
- Under de multilaterale kapitlene er organisasjon det styrende prinsipp for inndeling. Det legges opp til økt støtte til prioriterte tema gjennom tilleggsmidler, og denne satsningen er samlet på to poster, kap. 170 post 76 Tilleggsmidler via FN-systemet og kap. 171 post 72 Tilleggsmidler via finansinstitusjoner. Slike tilleggsmidler var tidligere samlet på et eget kapittel i budsjettet.

Som følge av avtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet om statsbudsjettet for 2003 er det gjort visse endringer i forhold til forslagene i proposisjonen. Samlet utgjør disse endringene en reduksjon på 155 mill. kroner under rammeområde 4. Det vises for øvrig til tabellen nedenfor og omtale under de berørte budsjettkapitler.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-14	H, KrF & V
Utgifter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)				
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	700 593	680 593 (-20 000)
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen	355 000	255 000 (-100 000)
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd	41 154	45 154 (+4 000)
167		Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	648 500	644 500 (-4 000)
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	350 000	320 000 (-30 000)
198		Frivillige bidrag, FNs fredsarbeid		
	70	Internasjonal strafferettspleie	5 000	0 (-5 000)
Sum utgifter rammeområde 4			17 135 000	16 980 000 (-155 000)
Inntekter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)				
Sum inntekter rammeområde 4			68 648	68 648 (0)
Sum netto rammeområde 4			17 066 352	16 911 352 (-155 000)

2.1.2 Justis- og politidepartementet

Fra Justisdepartementet er det bare kategori 06.80, kap. 480 Svalbardbudsjettet, som faller inn under rammeområde 4.

Bevilgningen over statsbudsjettet under denne kategorien og dette kapitlet skal dekke det forventede underskudd på Svalbardbudsjettet. I Svalbardbudsjettet for 2003 er det foreslått 150 925 000 kroner i utgifter og 38 698 000 kroner i inntekter. Differansen (og dermed bevilgningsforslaget) blir 112 227 000 kroner, mot 105 933 000 kroner i saldert budsjett for 2002. Den foreslåtte bevilgningen er en videreføring av saldert budsjett for 2002 justert for prisomregning. I tillegg er det foreslått å øke investeringer i energiforsyningen i Longyearbyen på 2 100 000 kroner.

Artikkel 8 i traktaten om Spitsbergen av 9. februar 1920 (Svalbardtraktaten) legger begrensninger på adgangen til å oppkreve skatter og avgifter på Svalbard, og på anvendelsen av disse. Dette er bakgrunnen for at det er opprettet et eget Svalbardbudsjett og for at det lages en egen innstilling om Svalbardbudsjettet, jf. Budsjett-innst. S. nr. 14 (2002-2003).

2.1.3 Miljøverndepartementet

Fra Miljøverndepartementet inngår kap. 1471 Norsk Polarinstitutt, inntekter og kap. 4471 Norsk Polarinstitutt, utgifter i rammeområde 4.

3. KOMITEENS ALMINNELIGE MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Haakon Blankenborg, lederen Thorbjørn Jagland, Jens Stoltenberg og Gunhild Øyangen, fra Høyre, Julie Christiansen, Inge Lønning, Oddvard Nilsen og Finn Martin Vallersnes, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund og Christopher Stensaker, fra Sosialistisk Venstreparti, Kristin Halvorsen og Ingrid I. Opedal, fra Kristelig Folkeparti, Jon Lilletun og Lars Rise, og fra Senterpartiet, Åslaug Haga, har ved Stortingets vedtak 15. oktober 2002 fått tildelt kapitler under rammeområde 4 Utenriks (jf. Innst. S. nr. 1 (2001-2002)). Ved vedtak 2. desember 2002 er netto utgiftsramme for rammeområde 4 fastsatt til 16 911 352 000 kroner (jf. Budsjett-innst. S. I (2002-2003)). Det framsatte bevilgningsforslag i innstillingen bygger på disse vedtakene om rammens størrelse, jf. Stortingets forretningsorden § 19.

Komiteen viser til at det i budsjettet for 2002 ble innført en ny struktur for budsjettet for Utenriksdepartementet (jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002)). Komiteen viser videre til at det i budsjettet for 2003 (jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) s. 14) blir slått fast at de tematiske satsningsområdene som ble innført, har ført til en begrens-

ning i Norges handlingsrom i internasjonale prosesser for en mer samordnet utviklingsinnsats.

Komiteen vil be departementet arbeide videre med dette spørsmålet med sikte på et budsjettoppsett som kan gi best mulig innsyn i prioriteringene og resultater av innsatsen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til det politiske grunnlaget for samarbeidsregjeringen, hvor det understrekes at Regjeringen vil føre en utenrikspolitikk som har som overordnet mål å sikre sentrale verdier som frihet og rettferdighet, fred og sikkerhet, demokrati og menneskerettigheter. Videre fremheves det at Regjeringen vil føre en utviklingspolitikk der fattigdomsbekjempelse står i sentrum. Disse medlemmer er positive til at årets budsjett innebærer at norsk bistand øker fra 0,92 til 0,93 pst. av BNI, og at Regjeringen vil arbeide for at norsk bistand gradvis skal økes til 1 pst. av BNI i 2005. Disse medlemmer er fornøyde med at Regjeringen har satt som mål at minst 40 pst. av norsk bistand skal gå til de minst utviklede landene (MUL).

Disse medlemmer mener det må være utviklingsland som selv leder an i samordningen av både ressurser på nasjonalt nivå og bistand innenfor rammen av nasjonale planer og prioriteringer. I denne sammenheng vil disse medlemmer understreke viktigheten av at det stilles krav om at land som mottar norsk bistand vil arbeide for å fremme menneskerettigheter, demokrati og godt styresett, og føre en økonomisk politikk som legger til rette for utvikling.

Disse medlemmer ser positivt på at Regjeringen øker satsingen på utdanning. Disse medlemmer er kjent med at det fortsatt er 125 mill. barn som mangler grunnutdanning, og at flertallet av disse er jenter. Fra et samfunnsøkonomisk ståsted betraktes utdanning av jenter og kvinner som den mest effektive investering i fattige land. Disse medlemmer mener derfor det er en god prioritering at en stor andel av de økte midlene går direkte til UNICEF-programmet "Utdanning for jenter".

Disse medlemmer er svært bekymret for spredningen av hiv/aids, og viser til tall fra UNAIDS som anslår at 14 000 mennesker smittes hver dag. Nesten 90 pst. av de som er smittet bor i utviklingsland. Ungdom og kvinner er spesielt utsatte grupper. Disse medlemmer vil derfor understreke viktigheten av at Regjeringen fortsetter den sterke satsingen på hiv/aids-bekjempelse.

Disse medlemmer viser til den nære sammenhengen mellom helse og fattigdom, og den nære sammenhengen mellom miljø og helse. Disse medlemmer er tilfreds med at Regjeringen følger opp sine forpliktelser fra Johannesburg, og til oppfølging av de såkalte WEHAB-områdene.

Disse medlemmer er fornøyde med at Regjeringen har iverksatt en bred evaluering og gjennomgang av hele bistandsforvaltningen - inkludert Utenriksdepartementet og NORAD i Norge og ambassadene i våre samarbeidsland.

Disse medlemmer vil understreke det viktige arbeidet som gjøres av frivillige organisasjoner. Disse medlemmer mener de frivillige organisasjonenes innsats for utvikling er helt avgjørende i den norske innsatsen mot global fattigdom. Disse medlemmer er derfor fornøyd med at Regjeringen, i likhet med årets budsjett, vil øke bevilgningen til disse. Disse medlemmer mener de frivillige organisasjonene bidrar til mangfold i utviklingspolitikken, men understreker at det er viktig at disse søker å samordne sin aktivitet i forhold til nasjonale strategier for fattigdomsbekjempelse og andre relevante planer.

Disse medlemmer mener det er av stor betydning å videreføre den humanitære hjelpen til Afghanistan, som sammen med gjenoppbyggingsarbeidet i Afghanistan bidrar til å understøtte den vanskelige politiske prosessen i landet.

Disse medlemmer ser FN og det atlantiske fellesskap som viktige forankringspunkter for utenrikspolitikken. Samarbeidet med nærtstående land bør utbygges videre. Disse medlemmer viser til det politiske grunnlaget for samarbeidsregjeringen, hvor det understrekes at det for Norge er særlig viktig å ivareta et nært og forpliktende samarbeid med våre naboer, med EU, øvrige europeiske land og USA, og at Norge med disse landene har et særskilt verdifelleskap, samtidig som vi deler sikkerhetsutfordringer og økonomiske utfordringer.

Disse medlemmer mener NATOs utvidelse er et vesentlig bidrag til alleuropeisk samarbeid og sikkerhet. Det er viktig at utvidelsen bidrar til å styrke de transatlantiske båndene og bevare NATO som det viktigste konsultasjonsforum for sikkerhetspolitiske spørsmål.

Disse medlemmer mener det er av stor betydning å ivareta det gode forholdet til Russland. Atom-sikkerhet er en stor utfordring i Russland. Det er viktig at Regjeringen bidrar til atomsikkerhetstiltak i Nordvest-Russland. Usikre kjernekraftverk, dekommissjonerte atomubåter i dårlig forfatning og store mengder brukt kjernebrensel og radioaktivt avfall utgjør en trussel også for andre land.

Disse medlemmer viser til at samarbeidsregjeringen vil føre en aktiv europapolitikk på grunnlag av EØS-avtalen og andre samarbeidsavtaler med EU i våre nærområder, samt OSSE og Europarådet. EU er inne i en svært dynamisk utvikling hvor utvidelsen østover, innføringen av euro som valuta, Lisboastrategien, utviklingen av en europeisk sikkerhets- og forsvarspolitikk og det juridiske samarbeidet står sentralt. Det norske samarbeidet med EU må derfor fortsatt være dynamisk og tilpasse seg nye utfordringer. Disse medlemmer viser til at Regjeringen vil arbeide for å sikre Norge best mulig medinnflytelse i Europa innen de rammer vår nåværende tilknytningsform setter.

Disse medlemmer ser positivt på at Regjeringen legger økt vekt på fredsbygging som et supplement til Norges aktive medvirkning i fredsskapende prosesser og deltakelse i fredsbevarende operasjoner. Fredsbygging forutsetter en bred tilnærming som inkluderer

politiske, sikkerhetspolitiske, økonomiske og sosiale virkemidler.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av en aktiv norsk deltagelse for å fremme norske interesser i den nye forhandlingsrunden i Verdens handelsorganisasjon (WTO). Samtidig er det viktig å sikre bedre internasjonale handelsbetingelser for utviklingslandene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til St.prp. nr. 1 (2002-2003), Utenriksdepartementet, og forslaget fra Arbeiderpartiet i finansinnstillingen (jf. Arbeiderpartiets alternative budsjettforslag).

Disse medlemmer viser til at budsjettavtalen som er inngått mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, innebærer en reduksjon i Utenriksdepartementets budsjett på 155 mill. kroner i forhold til det opprinnelige forslaget fra Regjeringen. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiets alternative opplegg i finansinnstillingen ville gitt totalt 28 mill. kroner mer til Utenriksdepartementets budsjett enn det Regjeringen foreslo.

Disse medlemmer viser til at arbeidet for å fremme demokrati og menneskerettigheter verden over står sentralt for Arbeiderpartiet. En rekke frivillige norske og internasjonale organisasjoner gjør en viktig innsats for fremme av menneskerettigheter. Disse medlemmer mener at Stiftelsen Menneskerettighetshuset, som omfatter fem menneskerettighetsorganisasjoner som arbeider med å overvåke, rapportere om og fremme menneskerettighetene, både nasjonalt og internasjonalt gjør et svært viktig arbeid. Deres viktigste virkemiddel er å styrke menneskerettighetsorganisasjoner gjennom etableringen av - og støtte til - lokale menneskerettighetshus rundt omkring i verden. Det er allerede etablert fem hus, og fem hus er under planlegging. For å kunne fortsette dette arbeidet, mener disse medlemmer at det er behov for å bevilge midler til Stiftelsen Menneskerettighetshuset, og mener derfor at bevilgningen til diverse tilskudd bør økes med 3 mill. kroner utover Regjeringens forslag (kap. 100 post 71). Disse medlemmer viser videre til komiteens merknader under kap. 163.

Disse medlemmer viser til at Utenriksdepartementet legger opp til en del endringer i utenriksrepresentasjonen. Det kan bli aktuelt å opprette ambassader i nye medlemsland i NATO der Norge ikke er representert, noen utenriksstasjoner foreslås nedlagt eller omdannet. Disse medlemmer viser til lang praksis der denne typen spørsmål normalt overlates til departementet. Disse medlemmer mener det bør bevilges 1 mill. kroner ut over Regjeringens opprinnelige forslag for bedre å kunne fremme norske politiske og økonomiske interesser i utlandet (kap. 101 post 1).

Disse medlemmer viser til at Regjeringen ikke legger opp til økte bevilgninger til profilering av Norge i utlandet. Bevilgningen til presse- og informasjonsformål videreføres på samme nivå som i saldert budsjett 2002. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet over flere år nå har lagt opp til økte

bevilgninger til dette formål. Disse medlemmer mener det bør bevilges 5 mill. kroner ut over Regjeringens opprinnelige forslag til dette formålet (kap. 115.70).

Disse medlemmer har merket seg at budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet innebærer at posten som omfatter pliktige kontingenter til internasjonale organisasjoner som Norge er medlem av, reduseres med 20 mill. kroner.

Disse medlemmer vil bemerke at da Stortinget diskuterte Norges medlemskap i FNs sikkerhetsråd, ble det vektlagt at fredsarbeid i Afrika skulle være ett av tre prioriterte innsatsområder. Disse medlemmer ønsker at dette arbeidet skal fortsette også etter at Norges medlemskap i Sikkerhetsrådet opphører.

Disse medlemmer har merket seg at bevilgningen til ODA-godkjent bistand for 2003 er på 14,4 mrd. kroner og at dette utgjør 0,93 pst. av BNI. Disse medlemmer slutter seg til rammen for denne delen av budsjettet.

Når det gjelder innretningen på bistandsbudsjettet, har disse medlemmer merket seg at de utvalgte tematiske satsingsområdene i 2003-budsjettet er utdanning, helse, bekjempelse av hiv/aids, likestilling og kvinners rettigheter, godt styresett, handel og næringsutvikling, oppfølging av toppmøtet i Johannesburg, fredsbygging og humanitær bistand. Disse medlemmer viser til at dette langt på vei er en vide-reføring av tidligere regjeringers prioriterte områder. Disse medlemmer viser her til komiteens merknad om budsjettstrukturen. Disse medlemmer vil for øvrig komme tilbake til de mer overordnede vurderinger i forbindelse med statsrådets redegjørelse om utviklingspolitikken neste år.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen foreslår å redusere regionbevilgningen til Midtøsten med ca. 15 mill. kroner. Disse medlemmer viser til at situasjonen i Midtøsten er mer uavklart enn på lenge. Disse medlemmer vil derfor foreslå å øke regionbevilgningen til Midtøsten kap. 152 post 78 med 16 mill. kroner (jf. kap. 163 post 71).

Disse medlemmer foreslår å redusere kap. 163 post 71 med 53 mill. kroner (jf. tilsvarende økning på kap. 167 Flyktningetiltak i Norge og kap. 152 Bevilgning til Midtøsten).

Disse medlemmer viser til at Regjeringen foreslår å halvere antallet kvoteflyktninger til Norge. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets forslag i Kommunalkomiteens innstilling, der det foreslås å opprettholde tallet overføringsflyktninger på 1 500. Disse medlemmer viser til retningslinjene fra OECD/DAC, hvor det går fram at visse utgifter knyttet til opphold av flyktninger i Norge klassifiseres som offisiell utviklingshjelp (ODA). I svar fra Finansdepartementet på spørsmål fra Arbeiderpartiet, vil merutgiftene over kap. 167 utgjøre 37 mill. kroner for å kunne opprettholde tallet på flyktninger på 1 500. Dette er samme grunnlag for bruk av bistand til flyktninger som Regjeringen bruker i sitt budsjett. I samsvar med forslag fra medlemmene fra Arbeiderpartiet i kommunalkomiteen, ønsker disse medlemmer å øke bevilg-

ningene til dette formål med 37 mill. kroner (jf. kap. 163 post 71).

Disse medlemmer viser til at Regjeringen i sitt budsjettforslag reduserer bevilgningen til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU med 19 mill. kroner. Etter budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, reduseres denne posten med ytterligere 30 mill. kroner. Disse medlemmer mener at det er viktig å holde oppe aktivitetsnivået på disse områdene. Disse medlemmer ønsker derfor å øke bevilgningen til disse formålene med 19 mill. kroner ut over det opprinnelige forslaget fra Regjering-

gen (jf. kap. 197.70). Disse medlemmer mener det bør legges stor vekt på tiltak innenfor helse- og sosialsektoren i det videre arbeidet.

Disse medlemmer har merket seg at budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet innebærer at forslaget om 5 mill. kroner til FNs arbeid for utbygging av den internasjonale strafferettspleien reverseres. Disse medlemmer mener det er viktig å vise vilje til å få på plass disse domstolene og at bevilgningen derfor bør opprettholdes.

Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader og forslag under de forskjellige budsjettkapitler og poster.

Tabelloversikt over forslag fra Arbeiderpartiet:

	Endring i forhold til budsjettavtale (regj. partiene + Frp) (i mill. kroner)	Endring i forhold til St.prp. nr. 1 (2002-2003) (i mill. kroner)
Utenriksstasjonene (kap. 101 post 1)	+ 1	+ 1
Diverse tilskudd (kap. 100 post 71)	+ 3	+ 3
Tilskudd til presse-, kultur- og informasjonsformål (kap. 115 post 70)	+ 5	+ 5
Tilskudd til internasjonale organisasjoner (kap. 116 post 70)	+ 20	0
Regionbevilgning for Midtøsten (kap. 152 post 78)	+ 16	+ 16
Humanitær bistand og menneskerettigheter (kap. 163 post 71)	- 53	- 53
Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA) (kap. 167 post 21)	+ 37	+ 37
Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU (kap. 197 post 70)	+ 49	+ 19
Internasjonal strafferettspleie (kap. 198 post 70)	+ 5	0
SUM	+ 83	+ 28

Disse medlemmer konstaterer at det ikke er flertall for Arbeiderpartiets forslag. Disse medlemmer konstaterer videre at rammen for budsjettet for Utenriksdepartementet er ytterligere redusert gjennom forliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Gitt den reduserte rammen, vil disse medlemmer slutte seg til flertallets fordeling innenfor rammen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at norsk utenrikspolitikk har et hovedansvar i å sikre norske interesser gjennom et forpliktende internasjonalt samarbeid, med sikte på internasjonal avspenning, varig fred, en friest mulig verdenshandel, og respekt for grunnleggende menneskerettigheter. Disse medlemmer vil peke på at den situasjonen som oppsto i verden etter terrorangrepet

mot USA 11. september 2001, fortsatt innebærer store utfordringer. Disse medlemmer vil peke på den trusselen som eksisterer mot hele den demokratiske verden fra godt organiserte terrornettverk. Disse medlemmer mener Norge fortsatt må sette kampen mot internasjonal terror høyt på sin dagsorden og i sine prioriteringer.

Disse medlemmer vil henvise til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, som har en reduksjon på ramme 4 med over 5,7 mrd. kroner, primært knyttet til utviklingshjelp. Disse medlemmer viser i den vedlagte tabell vårt primære alternativ. Disse medlemmer viser til både sitt alternative statsbudsjett og merknader i denne innstillingen for begrunnelse for de endringer som er gjort i disse medlemmers primære budsjettforslag.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-14	Fremskrittspartiet (2003)
Utgifter rammeområde 4				
100		Utenriksdepartementet (jf. kap. 3100)		
	1	Driftsutgifter	337 180 000	-21 180 000
	71	Diverse tilskudd	36 215 000	-5 212 800
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	700 593 000	-258 593 000
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	152 998 000	-60 000 000
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	175 510 000	-70 000 000
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	117 028 000	-60 000 000
150		Bistand til Afrika		
	70	Malawi	75 000 000	-60 000 000
	71	Mosambik	230 000 000	-170 000 000
	72	Tanzania	210 000 000	-170 000 000
	73	Uganda	140 000 000	-100 000 000
	74	Zambia	130 000 000	-100 000 000
	78	Regionbevilgning for Afrika	975 000 000	-700 000 000
151		Bistand til Asia		
	70	Bangladesh	100 000 000	-70 000 000
	71	Nepal	65 000 000	-50 000 000
	78	Regionbevilgning for Asia	333 000 000	-253 000 000
152		Bistand til Midtøsten		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten	150 500 000	-100 500 000
153		Bistand til Mellom-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika	131 000 000	-81 000 000
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	18 500 000	-10 000 000
	50	Fredskorpset	120 000 000	-80 000 000
	70	Sivilt samfunn	960 000 000	-660 000 000
	72	Demokratistøtte/partier	5 000 000	5 000 000
	73	Kultur	80 000 000	-80 000 000
	75	Internasjonale ikke-statlige organisasjoner og nettverk	123 800 000	-60 000 000
161		Næringsutvikling (jf. kap. 3161)		
	70	Nærings- og handelstiltak	64 000 000	-14 000 000
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	195 000 000	-45 000 000
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer	220 000 000	+80 000 000
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	1 143 000 000	+150 000 000
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratiltak	298 400 000	-158 400 000
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	922 000 000	-322 000 000
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	70	Forskning og høyere utdanning	255 000 000	-85 000 000
167		Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	648 500 000	-220 000 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-14	Fremskrittspartiet (2003)
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	703 000 000	-320 000 000
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	230 000 000	-70 000 000
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	-70 000 000
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv.	1 340 000 000	-650 000 000
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	105 500 000	-50 000 000
	79	Eksperter, junioreksperter og FNs fredskorps	45 000 000	-20 000 000
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken	584 000 000	-262 000 000
	71	Regionale banker og fond	499 000 000	-160 000 000
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner	290 500 000	-80 000 000
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	390 500 000	-225 000 000
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	350 000 000	-200 000 000
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land)	5 000 000	0 (-5 000 000) (-100,0%)
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak	35 500 000	15 500 000 (-20 000 000) (-56,3%)
Sum utgifter rammeområde 4			17 135 000 000	(-5 745 885 800)

Disse medlemmer tar til etterretning at stortingsflertallet ønsker en langt høyere bevilgningsramme. Disse medlemmer vil derfor i sitt forslag forholde seg til den vedtatte ramme. For å kunne bruke den store pengesummen som denne rammesummen inkluderer må disse medlemmer foreta en del grep som er subsidiære, men som allikevel viser hvordan disse medlemmer ønsker å prioritere, gitt rammens størrelse.

Disse medlemmer mener Norge har store utfordringer i sine nærområder, først og fremst Russland og de baltiske statene. Utfordringene er store i forhold til å bekjempe miljøproblemer, kamp mot fattigdom, kamp mot hiv/aids og tuberkulose og sikre en positiv næringsutvikling. Disse medlemmer mener Norge må forsterke sin innsats mot disse nærområdene, og således forsøke å bidra til større økonomisk vekst og en bedre situasjon for befolkningen.

Disse medlemmer vil fremheve viktigheten av at norsk utenrikspolitikk først og fremst må ha som mål å sikre viktige norske interesser. Disse medlemmer mener dette må gjenspeiles i de prioriteringene som gjøres i departementet og ved våre utenriksstasjoner. Viktige interesser i kommende år etter disse medlemmers syn er bl.a. knyttet til utvidelsen av EØS-området, forhandlingene i WTO, NATO-samarbeidet og næringslivets interesser.

Disse medlemmer mener at FN må være åpent for medlemskap for alle land, slik FN-pakten forutsetter, og at ingen land skal utelukkes fra medlemskap i FN på grunn av sitt styresett eller interne forhold. Disse medlemmer mener at Taiwan fyller alle folkerettslige forutsetninger for å bli ansett som en selv-

stendig stat, og landet må derfor kunne bli medlem av FN.

Disse medlemmer mener at positiv utvikling i u-landene først og fremst er avhengig av den politikk som føres i u-landene. Disse medlemmer viser til at de landene som makter å arbeide seg ut av fattigdom, vektlegger respekt for menneskerettigheter, innføring av reelt demokrati og markedsøkonomi. Videre mener disse medlemmer at u-hjelp altfor ofte forsinker nødvendig reformarbeid i u-landene. Disse medlemmer vil peke på at i tillegg til landenes egne politiske valg, er omverdenens tilrettelegging i form av en åpen handelspolitikk, uten stor bruk av toll- og kvotebegrensninger, det beste bidraget for å løfte de fattigste landene ut av fattigdom. Disse medlemmer ber norske myndigheter i de pågående og kommende WTO-forhandlingene legge seg på en linje som ivaretar utviklingslandenes interesser knyttet til liberalisering av handelen med landbruksvarer, med reduksjon av subsidier og ikke minst eksportstøtte til landbruksprodukter.

Disse medlemmer stiller seg skeptiske til den rådende strategi i det norske bistandsarbeidet, hvor en stor del av bistanden kanaliseres gjennom statlige norske bistandsaktører som NORAD. Disse medlemmer vil på ingen måte underkjenne den kompetanse som finnes i Norge på dette området, men mener at den u-hjelpen som skal gis fremover i større grad bør kanaliseres gjennom koordinert internasjonal innsats gjennom FN og ved hjelp av frivillige norske og internasjonale organisasjoner. Disse medlemmer vil avskaffe ordningen med hovedsamarbeidsland.

Disse medlemmer legger vekt på å prioritere tiltak knyttet til bekjempelse av hiv/aids-problemet og andre helsefremmende tiltak. Disse medlemmer anser at hiv/aids er en stor trussel mot både verdens fattige og verdensbefolkningen generelt. Bekjempelsen av denne trusselen må derfor ha høy prioritet. Videre vil disse medlemmer ønske å støtte opp under det arbeid som gjøres for å bekjempe tuberkulose, polio og andre sykdommer. Disse medlemmer vil videre vektlegge bistandstiltak rettet mot å sikre grunnutdanning for barn. Særlig tiltak som sikrer at jenter kan få skolegang er viktig fattigdomsbekjempelse.

Disse medlemmer mener gjeldslette er en type tiltak som kan bidra til å få u-land ut av en negativ økonomisk utvikling og makte å prioritere tiltak som fremmer velferd og økonomisk utvikling. Disse medlemmer mener gjeldslette er et langt bedre tiltak enn budsjettstøtte.

Disse medlemmer vil støtte og trappe opp nød- og katastrofehjelp gjennom nasjonale og internasjonale organisasjoner som FN, Røde Kors, Redd Barna, Kirkens Nødhjelp, Plan Norge m.m.

Disse medlemmer er opptatt av at den norske bistanden skal bli mer næringsvennlig og forsøke å aktivisere norsk næringsliv på en bedre måte. Disse medlemmer er enig i at en avbinding av bistanden i de fleste sammenhenger er positiv, men at binding i enkelte tilfeller vil være viktig for å sikre norsk næringslivs fortsatte engasjement i utviklingsland og fordi dette totalt sett vil gi best resultat. Disse medlemmer mener avbinding er utmerket når det bidrar til næringsutvikling i bistandslandene, men er mer skeptisk når det kun fører til at norsk næringsliv taper mot konkurrenter i for eksempel Danmark og Canada.

Disse medlemmer mener det i større grad enn i dag må stilles krav om resultater og måloppnåelse i bistandsarbeidet. Alle deler av bistanden må kunne forventes å dokumentere oppnådde resultater. Disse medlemmer registrerer med tilfredshet at enkelte organisasjoner er godt i gang med et slikt arbeid. Disse medlemmer mener dokumentasjon av resultater, for å oppnå størst mulig effektivitet må bli et krav som stiles til alle som utøver bistand med offentlige midler.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til finansinnstillingen, hvor Sosialistisk Venstreparti foreslo en ramme på 102,5 mill. kroner over Regjeringens forslag, og at Sosialistisk Venstreparti ønsket en betydelig styrking av bevilgningene til Midtøsten og til innsats i Russland og Øst-Europa. Disse medlemmer konstaterer at det ikke er flertall for dette, og at rammen for utenriksområdet gjennom budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet er kuttet med 155 mill. kroner. Disse medlemmer mener det er særlig uheldig at denne avtalen innebærer et kutt i aktivitetsnivået når det gjelder sosiale tiltak m.m. i Russland, og viser til at dette ikke bare er et spørsmål om solidaritet overfor vår nabo i øst, men at det også er i vår klare egeninteresse å bidra til en positiv utvikling i Russland. Disse medlemmer mener også det er svært uheldig at 5 mill. kroner som var satt av til støtte for FNs utvikling av internasjonal strafferettspleie er kuttet. Disse medlemmer fremmer enkelte forslag til omfordelinger innenfor denne rammen, og henviser til merknader under de enkelte kapitlene.

Sosialistisk Venstrepartis forslag til omprioriteringer innen rammen:

Kap.	Post		Kroner
100	71.10	Oppl.arb for fred	+ 2 mill.
100	71.20	Diverse tilskudd, St. Mr-huset	+ 3 mill.
100	70.30	Nedrustn.formål	+ 2 mill.
103	1	Regj.fellesbev. representasjon	- 1 mill.
141	1	Adm.kost. NORAD	- 5 mill.
142	1	NORADs adm. av utenriksstasjonene	- 5 mill.
152	78	Regionalbevilgning Midtøsten	+ 16 mill.
161	70	Næringsutvikling	- 9 mill.
161	72	Næringsutvikling	- 10 mill.
161	75	Næringsutvikling	- 16 mill.
163	71	Nødhj. hum. bistand	- 7 mill.
197	70	Bistand ikke-ODA-land	+ 30 mill.

Disse medlemmer understreker at vi står i en mer utrygg og ustabil situasjon internasjonalt enn på lenge. En ny krig i mot Irak kan være under oppseiling, samtidig som det ikke er utsikter til noen nedtrapping av konflikten mellom Israel og palestinerne. En ytterligere destabilisering av Midtøsten-regionen kan få svært alvorlige ringvirkninger. Disse medlemmer mener at Norge må bidra til økte anstrengelser internasjonalt for å finne ikke-militære løsninger på konflikten

med Irak, som i første rekke dreier seg om å få til nedrustning og avskaffelse av masseødeleggelsesvapen i Irak. Disse medlemmer mener at Norge bør trappe opp innsatsen til de palestinske områdene, selv om den langsiktige bistanden er vanskeliggjort i denne ustabile situasjonen. Behovet for humanitær bistand og hjelp til gjenoppbygging er stort i de palestinske områdene. Disse medlemmer mener også at Norge må

ta til orde for internasjonale sanksjoner mot Israel som innehar verdensrekord i brudd på FN-resolusjoner.

Disse medlemmer mener at de dramatiske terroraksjonene på Bali og i Moskva i oktober viser at kampen mot terror ikke er vunnet og ikke kan vinnes med militære virkemidler. Disse medlemmer mener at det i altfor stor grad har vært fokusert på militære tiltak i kampen mot terror, og at det i dag er en alvorlig ubalanse mellom de midler som brukes til militære operasjoner og forsvar i forhold til sivil beredskap og sivil terrorbekjempelse. Norge deltar fram til 1. april 2003 med bombefly i krigføringen i Afghanistan. For disse medlemmer er det et alvorlig tankekors at det brukes dobbelt så mye penger på krigføring mot dette krigsherjede landet som det brukes på humanitær hjelp.

Disse medlemmer mener at Regjeringen har lagt fram et godt bistandsbudsjett, men at ambisjonene når det gjelder bistand og fattigdomsbekjempelse internasjonalt fremdeles kan høynes. I første rekke bør Norge langt klarere enn i dag ta til orde for at fattige land gis mulighet til å følge de samme hovedlinjer som Norge og andre europeiske velferdssamfunn gjorde for å komme ut av fattigdom. Dette innebærer å kunne satse massivt på å bygge ut offentlig helse- og utdanningstilbud, skjerme egen industri og landbruk mot konkurranse og beskytte egne naturressurser. I dag legger de internasjonale finansinstitusjonene hindringer i veien for en slik politikk i de fattige landene, og fremmer en liberalistisk politikk som er egnet til å øke de økonomiske forskjellene. Dette mener disse medlemmer at Norge må kritisere og aktivt motarbeide. Disse medlemmer mener også at en større andel av våre rikdommer bør brukes til å støtte økonomisk utvikling i fattige land, og foreslår derfor opprettelse av et solidaritetsfond på 5 mrd. kroner, jf. Budsjett-innst. S. I (2002-2003). Dette fondet skal først og fremst gå til investeringer i de 49 såkalte MUL-landene; det vil si de minst utviklede landene i verden. Disse medlemmer viser til at de fleste av disse ligger i Afrika, og at tilførsel av utenlandsk kapital er avgjørende for å skape næringsutvikling.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett der Senterpartiet har en ramme på 55 mill. kroner høyere enn den vedtatte ramme. Siden det ikke er flertall for dette medlems forslag, vil dette medlem slutte seg til flertallets fordeling innen rammen.

Dette medlem viser til at budsjettavtalen som er inngått mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet innebærer en reduksjon i Utenriksdepartementets budsjett på 155 mill. kroner i forhold til det opprinnelige forslaget fra Regjeringen.

Dette medlem vil framheve internasjonal solidaritet, fred og sikkerhet, demokrati og menneskerettigheter som grunnleggende verdier Norge aktivt må arbeide for i verdenssamfunnet. Vi må bidra til å forsvare og videreutvikle forpliktende avtaler for å bekjempe fattigdom, sikre fortsatt nedrustning, en mer rettferdig verdenshandel og bedre beskyttelse av vårt globale miljø. Dette, sammen med ivaretagelse av sær-

lige norske interesser, representerer hovedoppgavene for norsk utenrikspolitikk.

Dette medlem viser til at terrorangrepet 11. september 2001 har ført til en ny og uforutsigbar situasjon internasjonalt. Kampen mot terror har først og fremst blitt ført med militære virkemidler. Dette medlem mener at for å bekjempe terror, må et langt bredere sett av virkemidler tas i bruk. I lys av Norges internasjonale tradisjoner, må det være vår rolle å bidra til at det internasjonale samfunnet griper fatt i terrorens årsaker og at det internasjonale samfunnets innsats for fattigdomsbekjempelse og institusjonsbygging økes betydelig. Bare slik kan fattige land selv ta opp kampen mot terrorisme. Dette medlem mener videre at det i langt sterkere grad enn tidligere er behov for å ta i bruk globale samarbeidsmekanismer gjennom FN-systemet.

Dette medlem vil understreke det avgjørende i å evne å holde fast på grunnleggende prinsipper og kjøreregler i det internasjonale samfunnet. Kampen mot terrorisme legitimerer ikke brudd på internasjonal rett. Det må ikke kompromises på Norges tradisjonelle rolle som en av de fremste forsvarerne av multilateralisme og internasjonal rett.

Dette medlem viser til at kampen for menneskerettigheter står sentralt for Senterpartiet. Stiftelsen Menneskerettighetshuset gjør et viktig arbeid og bør etter dette medlems oppfatning sikres et stabilt finansieringsgrunnlag.

Dette medlem konstaterer at budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet innebærer at forslaget om 5 mill. kroner til FNs arbeid for utbygging av den internasjonale strafferettspleien er kuttet, og at bidraget til internasjonale organisasjoner over kap. 116 post 70 reduseres med 20 mill. kroner.

Dette medlem viser til NATOs sentrale rolle og betydning i forhold til et kollektivt forsvar. Dette medlem mener det er grunn til å uttrykke skepsis over NATOs utvikling i retning av en mer offensiv kapasitet, og at det bør drøftes inngående, både nasjonalt og innad i NATO, hvilke premisser som skal ligge til grunn for anvendelse av NATOs nye utrykningsstyrke.

Dette medlem mener Norge fortsatt må vise vilje til å sette ressurser inn der Norge kan utøve en rolle som tilrettelegger i konfliktområder.

Dette medlem har merket seg at budsjettet for 2003 styrker norsk innsats for internasjonal solidaritet, og at opptrappingen fører oss nærmere Norges mål om å bruke 1 pst. av BNI på bistand. Dette medlem mener bistanden på sikt bør opp til 1,5 pst. av BNI og at en særskilt avsetning under Petroleumsfondet til bistandsformål vil være en vei å gå for å nå målet. Bistand må være et middel til å hjelpe lokalbefolkningen i mottakerlandene til egen utvikling, på egne premisser.

Dette medlem vil understreke betydningen av å styrke FN-systemet slik at FN-organisasjonene i større grad kan utnytte sitt potensial til å løse viktige oppgaver i verdenssamfunnet. De globale fellesproblemene blir stadig flere, men viljen til å styrke de globale samarbeidsmekanismene er ikke til stede. Den politiske

energien settes i stadig større grad inn på regionale samarbeidsmekanismer og de globale blir stadig hengende mer etter. På denne bakgrunn mener dette medlem at Norge bør øke sine bidrag til FN og at det er bekymringsfullt at bistanden til FN-systemet blir godt under 50 pst. Etter dette medlems syn bør 50 pst. være et minstenivå.

Både det multilaterale og bilaterale utviklingssamarbeidet må fortsatt baseres på konsekvent fattigdomsorientering og avbinding av bistanden. Bistanden bør mer konsekvent rettes inn mot administrasjons- og institusjonsutvikling. Dette medlem vil understreke at solide politiske og administrative institusjoner er viktig for å sikre befolkningen sosialt og økonomisk. God utnyttelse av bistanden fordrer at mottakerlandene har administrativ kapasitet til å følge opp hjelpen. FN har et særlig ansvar for å hjelpe til med institusjonsutvikling, og arbeidet på dette feltet bør styrkes.

Dette medlem vil peke på at en av de aller største utfordringene globalt er å løse gjeldskrisen u-landene sliter med, og å få verdensøkonomien til å virke mer rettferdig. Gjeldslette er svært viktig for ikke å underminere andre utviklingstiltak i fattige land.

Dette medlem mener at satsingen for å bedre grunnutdanning for jenter og helsesituasjonen for å bekjempe hiv/aids er meget viktig, og er fornøyd med at disse områdene prioriteres i budsjettet for 2003.

Dette medlem ser det som en styrke at Norge bevisst satser på et samspill av flere kanaler for bistand. De forskjellige bistandskanalene har ulike fortrinn som bevisst må utnyttes innenfor en helhetlig sørpolitikk.

Dette medlem vil peke på at mens budsjettforslaget for 2002 ga liten oversikt over for landfordeling av bistandsmidlene, gjør budsjettet for 2003 det vanskelig å se hvor mye midler som fordeles på de tematiske satsingsområdene. Det er behov for å balansere disse tilnærmingene for å gi Stortinget en oversikt over bruken av bistandsmidler som i grove trekk både gir et overblikk over fordelingen på mottakerland, så vel som oversikt over tematisk fordeling av bistandsmidlene.

Dette medlem mener at Norge, som et rikt vestlig land uten stormaktsinteresser eller sterke blokkbindinger, har et unikt utgangspunkt til å være en solidarisk stemme i en urettferdig verden. Denne muligheten må Norge bruke målrettet, særlig overfor Bretton Woods-institusjonene og i WTO-sammenheng. Dette medlem viser i den forbindelse til dette medlems forslag i Dokument nr. 8:18 (2001-2002) om at det bør framlegges en egen stortingsmelding for å gi Stortinget anledning til å gjennomgå konsekvensene av videre handelsliberalisering.

Atomsikkerhetsarbeidet med Russland må drives fram så raskt det er mulig og prosjektsamarbeidet med Nordvest-Russland bør etter dette medlems syn styrkes kraftig. Både USA og EU må engasjeres i arbeidet med å løse utfordringene i våre nærområder, spesielt i forhold til atomsikkerhetsarbeidet. Dette medlem viser til det ble utbetalt prosjektmidler for 69 mill. kroner i 2001 under Handlingsplanen for søkerlandene til EU. I lys av at det vil bli etablert en ny finansieringsmekanisme mellom Norge og EU, bør det

settes et tak på 30 mill. kroner til Handlingsplanen for søkerland til EU i 2003. Dette medlem vil omdisponere de overskytende midler til å øke innsatsen overfor Russland, samt omdisponere 20 mill. kroner til kap. 115 Presse-, kultur- og informasjonsarbeid, og 2 mill. kroner til kap. 100 post 71.10 Fredsorganisasjoner. Dette medlem vil understreke betydningen av at presse-, kultur- og informasjonsarbeidet betraktes som en integrert del av utenrikspolitikken. Presse-, kultur- og informasjonsarbeidet gir viktig og nødvendig Norgesprofilering. På tross av dette ble bevilgningen redusert for 2002 og foreslått nominelt uendret for 2003. Dette ansees som uheldig i en tid hvor det er ønskelig å øke det utenrikskulturelle engasjementet, bidra til kunnskap om Norge i utlandet og styrke informasjonen til det norske samfunn om norske utenrikspolitiske og utenriksøkonomiske interesser.

Dette medlem vil understreke betydningen av at Norge aktivt fremmer sine interesser innenfor rammen av EU og EØS. Særlig gjelder dette de forestående forhandlingene om utvidelse av EØS-avtalen. EØS er blitt en "grenseløs avtale" som er uheldig for Norge. Dette medlem mener på den bakgrunn at det bør utredes alternative tilknytningsformer til EU som et grunnlag for å si opp EØS-avtalen.

Dette medlem viser til at Utenriksdepartementet legger opp til endringer i utenriksrepresentasjonen og mener det vil være meget uheldig å legge ned ambassadene i Abu Dhabi og Bagdad.

4. KOMITEENS MERKNADER TIL DE ENKELTE BUDSJETTKAPITLER

Når det gjelder de budsjettkapitler og poster som verken er nevnt nedenfor eller i komiteens alminnelige merknader, har komiteen ingen merknader til disse og slutter seg til St.prp. nr. 1 (2002-2003).

4.1 Utenriksdepartementet

4.1.1 Kap. 100 Utenriksdepartementet

Under dette kapitlet er det foreslått bevilget 380 632 000 kroner, mot 390 609 000 kroner i det salderede budsjett for 2002. Kapitlet dekker lønns- og driftsutgifter for Utenriksdepartementets administrasjon under 02-området, i tillegg til diverse tilskudd til opplysningsarbeid og forskning.

Reduksjonen i bevilgningsforslaget har særlig sammenheng med avviklingen av Norges formannskap i sanksjonskomiteen mot Irak.

Tilskuddsposten er foreslått økt med nesten 6 000 000 kroner. Økningen er særlig knyttet til underpost 71.20 Informasjon mv. - europeisk samarbeid. I tillegg til en foreslått økning på 2 000 000 kroner til nettverksbygging og tilrettelegging av en informert europadebatt, foreslås 3 300 000 kroner øremerket Europaprogrammet overført fra underpost 71.35 Utenrikspolitisk forskning og utvikling.

Samtidig foreslås underpost 71.35 øket med 2 000 000 kroner, øremerket europaforskning. Regjeringen opplyser også at det arbeides med å utvikle en

helhetlig forskningsstrategi som vil bli lagt til grunn for prioritering av midlene til forskning og utvikling.

For øvrig foreslås en ny underpost 71.45 Ettergivelse av hjelpekreditt, hvor Regjeringen foreslår bevilget 2 000 000 til ettergivelse av Østerrikes reliefgjeld til Norge.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen tar til etterretning at bevilgningen til Utenriksdepartementets driftsutgifter reduseres i forhold til bevilgningen for 2002 med omtrent 10 mill. kroner, og at reduksjonen hovedsakelig skyldes at Norges medlemskap i FNs Sikkerhetsråd opphører fra 1. januar 2003.

Komiteen ser positivt på at frivillige organisasjoner som er engasjert i informasjon om europeisk samarbeid, opplysningsarbeid for fred og nedrustningsarbeid, kan søke om og motta økonomisk støtte fra Utenriksdepartementet på prosjektbasis. Videre er det av stor betydning at institusjoner som arbeider med utenrikspolitisk forskning og utvikling tildeles økonomisk støtte. Komiteen er tilfreds med at Regjeringen øker bevilgningene til ikke-statlige aktørers informasjonsarbeid om sentrale europapolitiske spørsmål og nettverksarbeid i Europa.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til merknader i denne innstillingen. I sine alternative budsjetter foreslår Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti å øke bevilgningene til denne post med 3 mill. kroner til Stiftelsen Menneskerettighetshuset.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet registrerer at 3,3 mill. kroner er øremerket Europaprogrammet. Disse medlemmer mener det øremerkede beløp bør heves til minst 7 mill. kroner for å gi Europaprogrammet en mulighet til fortsatt å være en viktig bidragsyter og kompetanseformidler i Europaspørsmål. Disse medlemmer vil derfor øke post 71 på dette kapitlet med 4 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at det bør gis økt støtte til opplysningsarbeid for fred, og foreslår å øke post 71.10 med 2 mill. kroner. Disse medlemmer er enige med Norges Fredsråd i at det er et misforhold mellom de midler som bevilges til driftsstøtte til frivillige organisasjoner tilknyttet Forsvarsdepartementet, og forhold til fredsorganisasjoner som arbeider med mange av de samme temaene ut fra freds- og nedrustningsperspektiver.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Narvik Fredssenter lenge har arbeidet for å få en generell driftsstøtte, og ber Regjeringen om å sikre dette. Disse medlemmer ber om at Regjeringen klargjør at organisasjoner som mottar driftsstøtte fra Forsvarsdepartementet ikke samtidig kan motta støtte over Utenriksdepartementets budsjett.

Disse medlemmer foreslår også en høyere prioritering av nedrustningsformål, og foreslår en økning på post 71.30 med 2 mill. kroner.

4.1.2 101 Utenriksstasjonene, utgifter

Under dette kapitlet foreslås bevilget 813 675 000 kroner, mot 834 630 000 kroner i det salderte budsjett for 2003. Kapitlet dekker lønn, drift og investeringer ved utenriksstasjonene.

Den foreslåtte reduksjonen har i hovedsak sammenheng med opphør av Norges medlemskap i FNs sikkerhetsråd, herunder avvikling av ambassaden i Bagdad. Videre tar departementet sikte på å omdanne faggeneralkonsulatene i Miami, Hamburg og Hong Kong til honorære generalkonsulater samt å nedlegge ambassaden i Abu Dhabi i tillegg til Bagdad. I lys av den forventede utvidelsen av NATO signaliserer Regjeringen at den tar sikte på å opprette ambassader i de nye medlemsland hvor Norge i dag ikke er representert.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at Utenriksdepartementet legger opp til endringer i utenriksrepresentasjonen. Komiteen viser videre til lang praksis der denne type spørsmål normalt overlates til departementet. Komiteen mener det er viktig å opprettholde en omfattende norsk representasjon i utlandet, men mener at det løpende bør vurderes omlegginger. Komiteen konstaterer imidlertid at det legges opp til relativt mange omlegginger av norsk utenriksrepresentasjon i budsjettet for neste år. Komiteen viser til at det i noen av områdene som blir berørt er klare norske politiske og økonomiske interesser. Komiteen vil be departementet på egnet måte å komme tilbake med en ny gjennomgang av disse spørsmålene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til merknad i denne innstillingen. I sitt alternative budsjett foreslår Arbeiderpartiet å øke bevilgningene til denne posten med 1 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det vil være i norsk næringslivs interesse å opprettholde den norske ambassaden i Abu Dhabi, samt opprettholdelse av konsulatene i Miami, Hamburg og Hong Kong som faggeneralkonsulater. Disse medlemmer henviser til vårt mindretallsforslag der vi har en annen fordeling av ramme 4 og der vi øker kap. 101 med 20 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener det vil være en fordel å opprettholde den norske ambassaden i Bagdad, blant annet for å sikre tilgang til uavhengig informasjon om situasjonen i Irak det kommende året. Disse medlemmer mener dette også er viktig for at Norge skal kunne bidra til at konflikten med Irak løses med fredelige midler. Disse medlemmer viser til at opprettholdelse av ambassaden vil beløpe seg til 5,5 mill. kroner, og at mener at dette kan prioriteres framfor åpning av

ambassade i medlemsland i NATO hvor Norge ikke allerede er representert.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at statsansatte med arbeidsopphold i utlandet har fått en utilsiktet skatteskjerpelse på 4,8 prosentpoeng som følge av sykehusreformen. Disse medlemmer anmoder Regjeringen om å finne en permanent løsning som retter opp denne utilsiktede skatteskjerpelsen, og at løsningen senest får virkning fra og med budsjettåret 2003.

4.1.3 Kap. 103 Regjeringens fellesbevilgning for representasjon

Under dette kapitlet foreslås bevilget 7 000 000 kroner, mot 5 400 000 kroner i saldert budsjett for 2002. Bevilgningen dekker utgifter til planlegging og gjennomføring av offisielle besøk på statsministernivå samt renhold av statens representasjonsbolig mv.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å redusere post 1 med 1 mill. kroner, og viser til forslag om økte tilskudd på andre poster og andre kapitler.

4.1.4 Kap. 104 Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet

Under dette kapitlet foreslås bevilget 8 350 000 kroner, mot 8 150 000 kroner i saldert budsjett 2002. Bevilgningen dekker utgifter ved DDMM Kongens og Dronningens statsbesøk og offisielle reiser i utlandet. Også utgifter til HKH Kronprinsen og HKH Kronprinsessen samt prinsesse Märtha Louises offisielle reiser dekkes over denne posten.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at det i 2001 ble avlagt statsbesøk til Japan og Italia. Komiteen har videre merket seg at HKH Kronprinsen og HKH Kronprinsessen avla et besøk i Storbritannia og Mosambik, mens HM Kongen, HKH Kronprinsen, HKH Kronprinsessen og Prinsessen besøkte USA. Komiteen ser det som positivt at kongefamilien skaper viktige kontakter og samkvem mellom Norge og fremmede land og deres ledere.

Komiteen er kjent med at det for 2003 planlegges et statsbesøk til et oversjøisk land og til et europeisk land.

4.1.5 Kap. 115 Presse-, kultur - og informasjonsformål

Under dette kapitlet foreslås bevilget 56 600 000 kroner, mot 56 660 000 kroner i saldert budsjett for 2002. Bevilgningen dekker utgifter til kulturpresentasjon i utlandet, Norgesprofilering, presseformål, informasjon til det norske samfunn, norskundervisning på universitetsnivå i utlandet samt enkelte stipendformål.

Presentasjon av norsk kultur i Norden er fra 2003 overført fra Kirke- og kulturdepartementet.

I proposisjonen redegjøres for planlagte aktiviteter i 2003, hvor kultur- og profilerings tiltak i hovedsak vil dreie seg om sentrale europeiske land, samt Nord-Amerika og Japan. Også Øst- og Sentral-Europa, især Russland, de baltiske stater og landene på Balkan vil bli gitt prioritet.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen understreker betydningen av at presse-, kultur- og informasjonsarbeidet betraktes som en integrert del av utenrikspolitikken. Det er ønskelig å øke det utenrikskulturelle engasjementet og kunnskapen om Norge i utlandet samt å styrke informasjonen til det norske samfunnet om norske utenrikspolitiske og utenriksøkonomiske interesser.

Komiteen viser til at Regjeringen ikke legger opp til økte bevilgninger til presse-, kultur- og informasjonsformål og at bevilgningene videreføres på samme nivå som i saldert budsjett 2002.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til merknad i denne innstillingen. I sitt alternative budsjett foreslår Arbeiderpartiet å øke bevilgningene til denne posten med 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor kap. 115 er økt med 20. mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag. Det utenrikskulturelle engasjementet representerer en uutnyttet ressurs i norsk utenrikspolitikk og bør derfor økes betydelig.

4.1.6 Kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen

Under dette kapitlet foreslås bevilget 152 998 000 kroner, mot 142 588 000 kroner i saldert budsjett for 2002. Kapitlet dekker utgifter vedrørende Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen.

Av proposisjonen fremgår at økningen i bevilgningene under Programkategori 03.00 Administrasjon av utviklingshjelpen (omfatter kapitlene 140, 141, 142 og 143) har sammenheng med tekniske pris-, kurs- og lønnsjusteringer, enkelte nye stillinger, samt økte utgifter som følge av freds- og forsoningsprosessen i Sudan, tilstedeværelse i Bamako og sambandsutgifter. Dette spesifiseres ikke nærmere under det enkelte kapittel.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine alminnelige merknader til u-hjelp. Disse medlemmer vil understreke at det vil være mindre behov for norsk administrasjon av u-hjelp når vi i større grad kanalisere gjenværende bistand gjennom organisasjoner som FN, Røde Kors og Kirkens Nødhjelp. Disse medlemmer foreslår derfor å redusere bevilgningene til dette kapitlet post 1 med 4 mill. kroner.

4.1.7 **Kap. 141 Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD)**

Under dette kapitlet foreslås bevilget 175 510 000 kroner, mot 167 360 000 kroner i saldert budsjett for 2002.

Kapitlet dekker administrasjonskostnader vedrørende NORADs administrasjon i Oslo.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at i en helhetlig utviklingspolitikk er rammebetingelsene for gjeld, handel, næringsutvikling og landenes egen utviklingspolitikk like viktige faktorer som bistand. Det skaper særlige administrative og forvaltningsmessige utfordringer. Komiteen er tilfreds med at Regjeringen, som en del av Regjeringens moderniseringsprosjekt, har iverksatt en ekstern evaluering og gjennomgang av hele det organisatoriske apparat for utviklingspolitikken. Komiteen merker seg at gjennomgangen vil gjelde både den bilaterale og multilaterale del av utviklingspolitikken og at prosjektet dekker forvaltningen gjennom NORAD, i Utenriksdepartementet og på de aktuelle utenriksstasjonene. Komiteen merker seg også at Regjeringen vil komme tilbake til eventuelle forslag til endringer i de administrative rammer som følge av gjennomgangen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine alminnelige merknader, hvor disse medlemmer redegjør for sitt syn på norsk bistand, og hvor disse medlemmer i større grad vil kanalisere gjenværende norsk bistand gjennom internasjonale og nasjonale organisasjoner som FN, Røde Kors og Kirkens Nødhjelp. Disse medlemmer vil derfor redusere bevilgningene til dette kapitlet post 1 med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å redusere post 1 med 5 mill. kroner og viser til forslag om økte tilskudd på andre poster og andre kapitler.

4.1.8 **Kap. 142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene**

Under dette kapitlet foreslås bevilget 214 610 000 kroner, mot 210 870 000 kroner i saldert budsjett for 2002. Kapitlet dekker NORADs utgifter ved utenriksstasjonene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til sine merknader til kapittel 140 og det reduserte behovet disse medlemmer ser for norsk bistandskompetanse ved den omlegging og reduksjon i bistanden som disse medlemmer foreslår. Disse medlemmer foreslår å redusere bevilgningene til dette kapittel post 1 med 10 mill. kroner.

4.1.9 **Kap. 143 Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene**

Under dette kapitlet foreslås bevilget 117 028 000 kroner, mot 104 328 000 kroner i saldert budsjett for

2002. Kapitlet dekker Utenriksdepartementets utgifter til bistandsadministrasjon ved utenriksstasjoner.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å redusere post 1 med 5 mill. kroner og viser til forslag om økte tilskudd på andre poster og andre kapitler.

4.1.10 **Kap. 150 Bistand til Afrika**

Under dette kapitlet foreslås bevilget 1 803 000 000 kroner, mot 1 659 900 000 kroner i saldert budsjett for 2002. Kapitlet dekker finansiering av bistanden til hovedsamarbeidslandene i Afrika, samt regionbevilgning for Afrika. Regjeringens handlingsplan for bekjempelse av fattigdom i sør vil være retningsgivende for utviklingssamarbeidet. Norsk innsats vil ta utgangspunkt i landenes egne prioriteringer, og inngå i en koordinert oppgavedeling med andre utviklingspartnere. Følgende sektorer vil bli gitt prioritet i bistanden til samarbeidslandene: godt styresett/demokrati/menneskeretter og kamp mot korrupsjon, utdanning, helse og bekjempelse av hiv/aids-epidemien, næringsutvikling, inkludert landbruk og bedret markedsadgang, miljø- og ressursforvaltning og internasjonal/regional innsats for konfliktløsning og fred.

Bevilgningsforslaget innebærer en viss opptrapping av landrammen for Malawi, Tanzania, Uganda og Zambia.

Regionbevilgningen foreslås benyttet til samarbeid med Etiopia, Eritrea (Afrikas Horn) Angola, Sør-Afrika, Zimbabwe (det sørlige Afrika), Mali og Nigeria (Vest-Afrika). Regjeringen signaliserer at det tas sikte på å innlemme Madagaskar i gruppen fra 2004, gitt en videre positiv utvikling. Videre gis det signal om at Mali vurderes som hovedsamarbeidsland, og det legges opp til begrenset norsk tilstedeværelse i Bamako. Når det gjelder Zimbabwe vil støtten kun kanaliseres gjennom ikke-statlige samarbeidspartnere og FN, og særlig innrettes mot demokrati- og menneskerettstiltak.

Det fremgår i proposisjonen at det økte bevilgningsforslaget under dette kapitlet skal bl.a. gi rom for en økt satsning på næringsutvikling og landbruk på opp mot 100 000 000 kroner, samt en oppfølging av forpliktelsene fra Johannesburgkonferansen for bærekraftig utvikling (WEHAB-områdene) med om lag 95 000 000 kroner.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at de afrikanske samarbeidslandene og deres innbyggere står overfor store utfordringer på en rekke samfunnsområder dersom de skal kunne nå FNs tusenårsmål.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er enig i de områder som fra norsk side vil bli prioritert gjennom bistanden og dialog til samarbeidslandene i kampen mot fattigdom. Dette gjelder ikke minst godt styresett, herunder demokrati, menneskerettigheter, kamp mot korrupsjon, og bedre og mer effektiv statsforvaltning. Det legges videre vekt på å styrke befolkningens egne ressurser

ved å satse på utdanning, bekjempelse av hiv/aids og utbygging av helsetjenester. Næringsutvikling, vekst i landbruket og bedre markedsadgang, samt bedre miljø og ressursforvaltning er også av stor betydning for effektiv fattigdomsbekjempelse. Et sentral punkt er også det internasjonale og regionale arbeidet for konfliktløsning og fred.

Flertallet mener at norske bidrag må ta utgangspunkt i landenes prioriteringer og inngå i en koordinert oppgavefordeling med andre utviklingspartnere, samtidig som vi sammen med myndigheter og regionale aktører aktivt følger opp forpliktelsene fra toppmøtet om bærekraftig utvikling i Johannesburg. Flertallet er positiv til at Norge i forbindelse med arbeidet for bedre samordning av bistandsinnsatsen forvalter svenske bistandsmidler til Malawi. Flertallet er kjent med de ambisiøse initiativ og det arbeid som gjøres regionalt for å fremme samarbeidsprosesser. Flertallet har merket seg at Organization for African Union (OAU) har endret navn til African Union (AU), og at AU har store planer om felles parlament og felles rettslige, økonomiske, sosiale og kulturelle institusjoner. Flertallet ser positivt på at statsledere i Afrika gjennom Nytt partnerskap for Afrikas utvikling (NEPAD) har igangsatt en afrikansk prosess som setter fokus på styresett og eget ansvar for utvikling og fattigdomsbekjempelse. De fleste afrikanske land er preget av svake og sårbare politiske institusjoner, lite velfungerende demokratier og utbredt korrupsjon. Flertallet er derfor glad for at dette settes på dagsorden av afrikanske ledere og politikere.

Krig, voldelige konflikter og politisk ustabilitet hindrer utvikling mange steder i Afrika. Flertallet ser med bekymring på situasjonen mellom Etiopia og Eritrea, og de interne konfliktene i Sudan og Somalia. Disse konfliktene utgjør en trussel for hele regionen. Flertallet mener derfor det er viktig at Regjeringen følger opp sin aktive medvirkning til å møte humanitære behov, fremme fredsløsninger, og legge grunnlag for utvikling i disse landene. Flertallet er kjent med at utviklingen i 2001 og 2002 har vært positiv både i disse og andre land i regionene, og håper derfor at det i 2003 vil være mulig å bygge opp en internasjonal innsats i områder som har vært preget av vanstyre, mangel på demokrati og voldelige konflikter. Dette gjelder ikke minst land som Nigeria, Mali, Sierra Leone, DR Kongo og Angola. Selv om det gjenstår store utfordringer i disse landene, mener flertallet utviklingen gir grunn til forsiktig optimisme.

Komiteen viser til at hiv/aids-epidemien er en katastrofe av svært store dimensjoner. Den truer resultatet av alle tiltak for å redusere fattigdommen. Sykdommen er ikke bare en tragedie for de som rammes og deres familier, den svekker også landenes evne til å skape vekst og sosial trygghet. Komiteen ser svært alvorlig på at 13,4 millioner barn under 15 år er foreldreløse som følge av hiv/aids-epidemien, og 11 millioner av disse barna bor sør for Sahara i Afrika. Samtidig er antall dødsfall i Sør-Afrika i aldersgruppen 15 til 34 år 17 ganger høyere enn normalt. Komiteen

understreker derfor viktigheten av at Regjeringen viderefører sin sterke satsing på hiv/aids-bekjempelse.

Manglende lese- og regneferdigheter er blant de viktigste årsakene til at mange fattige ikke får fremmet sine rettigheter, ikke er i stand til å bedre sin sosiale situasjon og til manglende næringsutvikling og økonomisk fremgang. Komiteen er kjent med at utdanning av jenter og kvinner har vist seg å gi høy samfunnsmessig avkastning. Afrika står overfor store utfordringer med hensyn til å gi utdanning til alle, og jenter kommer dårligst ut. Kvaliteten på undervisning og skolemateriell er ofte dårlig, og utdanningstilbud er svakt utbygd. Flere lærere og helsearbeidere er rammet av hiv/aids-epidemien, noe som gjøre det vanskelig å opprettholde et skoletilbud, de sosiale tjenestene og barn møter ikke på skolen. Komiteen er derfor positiv til at Regjeringen trapper opp innsatsen på utdanning, og at utdanning til jenter gis særlig prioritet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at den økonomiske utviklingen i Afrika har i 2001 har vært relativt positiv. Flertallet vet derimot at råvareprisene på verdensmarkedet har utviklet seg svært ugunstig for mange afrikanske land, som er avhengig av et lite antall eksportprodukter særlig fra landbruket. Utviklingen hemmes også av mangel på utenlandske investeringer. Flertallet støtter Regjeringens forslag om en forsterket innsats for næringsutvikling og landbruk i Afrika.

Madagaskar har gjennomlevd en kritisk tid med politisk uro. Flertallet er glad for at utviklingen på Madagaskar nå er positiv, og at Regjeringen tar sikte på å innlemme landet i gruppen av andre samarbeidsland fra 2004. Flertallet er kjent med at dette vil avhenge av om den nye regjeringen i landet følger opp sine intensjoner om en ny kurs, med mer demokratisk styresett og effektiv kamp mot korrupsjon. Norge bør bidra til gjennomføringen av de forestående valgene.

Flertallet ser også at utviklingen i Mali på flere områder har vært positiv, særlig med hensyn til godt styresett, stabilisering av urolige områder og desentralisering. Mali er likevel blant de fattigste og minst utviklede land i verden. Norge har betydelig erfaring fra Mali, og en norsk utviklingspolitiske tilnærming vil kunne bidra til en mer samordnet og mottakerstyrt fattigdomsbekjempelse. Flertallet har merket seg at Mali derfor vurderes som hovedsamarbeid.

Flertallet er bekymret for den alvorlige utviklingen i Zimbabwe. Landet er i en sosial, økonomisk og politisk krise, og en kan forvente at krisen vil bli langvarig. Presidentvalget i 2002 var ikke fritt eller rettfærdig, og myndighetene er ansvarlig for grove menneskerettighetsbrudd og politisk vold. Flertallet er kjent med at bistandsmidler til Zimbabwe kun skal kanaliseres gjennom ikke-statlige aktører og FN.

Flertallet har merket seg at det for 2003 er foreslått bevilget 1 803 000 mill. kroner i bistand til Afrika.

Flertallet vil understreke at da Stortinget diskuterte Norges medlemskap i FNs sikkerhetsråd, ble det vektlagt at fredsarbeid i Afrika skulle være ett av de tre

prioriterte innsatsområder. Flertallet vil understreke at støtten til FN-oppdrag i Afrika er i tråd med oppfordringen fra FN om at rike land må bære en større del av byrden ved FNs fredsbevarende operasjoner. En sentral målsetting for norsk deltakelse i Sikkerhetsrådet er å sette Afrikas utfordringer i fokus. I Handlingsplanen for Norges arbeid i Sikkerhetsrådet prioriterte Norge følgende målsettinger:

- Arbeide med de underliggende årsaker til konflikt og krig.
- Styrke FNs evne til å planlegge og gjennomføre fredsoperasjoner.
- Særskilt vekt på spørsmål som gjelder fred og sikkerhet i Afrika.

Flertallet mener at norsk bidrag til fredsbevarende operasjoner i Afrika og bistand til Afrika styrker Norges troverdighet i FN, så vel som norsk anseelse og tillit i fattige land generelt.

Flertallet vil videre understreke betydningen av at Norge deltar i internasjonale operasjoner med FN-mandat eller i FN-regi.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser først og fremst til sine innledende merknader om norsk bistandspolitikk. Disse medlemmer er generelt skeptiske til ordningen med hovedsamarbeidsland for norsk bilateral bistand, og mener dette hindrer fleksibilitet og effektivitet i bistanden. Disse medlemmer mener for eksempel at direkte budsjettstøtte ikke er en effektiv måte å yte bistand på. Disse medlemmer viser til mange års bistand til Zimbabwe som et eksempel der norsk bistand overhodet ikke bidro til å fremme demokrati og menneskerettigheter eller velstandsutvikling. Disse medlemmer mener vi må ha større fokus på hvilke satsingsområder som skal vektlegges fremfor å binde vår bistand til noen få stater som har ulik tilnærming til demokrati og frihet. Disse medlemmer mener at hovedtyngden av norsk bistand til Afrika enten bør kanaliseres gjennom FN-systemet når det er mest effektivt, eller gjennom norske og internasjonale hjelpeorganisasjoner. Disse medlemmer mener hjelpen bør konsentreres om helsefremmende tiltak og arbeid for å fremme grunnutdanning for barn.

Disse medlemmer foreslår å redusere dette kapitlet, post 70 med 25 mill. kroner, post 71, post 72, post 73 og post 74 alle med 50 mill. kroner og post 78 med 100 mill. kroner. Til sammen reduserer disse medlemmer dette kapitlet med 325 mill. kroner.

4.1.11 Kap. 151 Bistand til Asia

Under dette kapitlet foreslås bevilget 514 000 000 kroner, mot 458 800 000 kroner i saldert budsjett for 2002.

Kapitlet dekker finansiering av bistanden til hovedsamarbeidslandene i Asia, samt regionbevilgning for Asia. Tilskudd over kapitlet kanaliseres gjennom så vel multilaterale organisasjoner, næringsliv, frivillige organisasjoner som statlige myndigheter.

Det fremgår av proposisjonen at Regjeringens handlingsplan for fattigdomsbekjempelse vil være førende for samarbeidet med land i regionen. I tillegg er det et mål å bidra til fred og forsoning, styrke menneskerettighetene, bedre styresettet og støtte opp om etablering av demokratiske institusjoner. Sentrale innsatsområder omfatter også miljø, energi, økonomisk utvikling og handel. Det legges opp til økt satsning på grunnutdanning og oppfølging av Toppmøtet om bærekraftig utvikling i Johannesburg. Videre legges det opp til større vektlegging av regionale spørsmål.

Mens bistanden til de to hovedsamarbeidslandene Bangladesh og Nepal foreslås henholdsvis redusert/opprettholdt på samme nivå som i 2002, foreslås en sterk økning av regionbevilgningen.

Regionbevilgningen knyttes til samarbeid med følgende land og regioner: India, Pakistan og Sri Lanka (Sør-Asia), Indonesia, Vietnam og Øst-Timor (Sørøst-Asia), samt Kina (Øst-Asia). Også tiltak i hovedsamarbeidslandene kan finansieres over denne posten. Det foreslås en moderat økning i støtten til Vietnam og Øst-Timor, mens nivået for de øvrige samarbeidsland foreslås holdt på om lag samme nivå som for 2002. Når det gjelder Afghanistan opplyses at et langsiktig utviklingssamarbeid over regionbevilgningen fra 2004 vurderes, under forutsetning av en positiv politisk utvikling.

Den foreslåtte økningen i regionbevilgningen knyttes bl.a. til å øke satsingen på grunnutdanning med ca. 25 000 000 kroner og en økning på om lag 20 000 000 kroner for å følge opp forpliktelsene fra Johannesburgkonferansen for bærekraftig utvikling (WEHAB-områdene).

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at mens bistanden til de to hovedsamarbeidslandene Bangladesh og Nepal foreslås henholdsvis redusert/opprettholdt på samme nivå som i 2002, foreslås en sterk økning av regionbevilgningen til Asia. Komiteen støtter at den foreslåtte økningen i regionbevilgningen knyttes bl.a. til å øke satsingen på grunnutdanning og til oppfølging av forpliktelsene fra Johannesburgkonferansen for bærekraftig utvikling (WEHAB-områdene). Komiteen understreker behovet for humanitær innsats og langsiktig bistand til Afghanistan, og har merket seg at et langsiktig utviklingssamarbeid over regionbevilgningen fra 2004 vurderes under forutsetning av en positiv politisk utvikling.

Komiteen viser til at en rekke områder i regionen er preget av konflikt, og at konflikten mellom India og Pakistan om Kashmir er en av de pågående konfliktene som det haster å finne politiske løsninger på. Komiteen viser også til at mange land i regionen er ansvarlige for alvorlige brudd på menneskerettighetene, og at Burma og Kina er blant de land hvor Norge må arbeide aktivt for å bidra til forbedringer av menneskerettsforholdene.

Komiteen har merket seg at bistanden til Sri Lanka blir videreført på samme nivå som i 2002, men at utviklingssamarbeidet vurderes økt i lys av Norges

rolle som tilrettelegger for en politisk fredsløsning i landet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader til kap. 150 og vil gjøre de samme prinsipper gjeldende for bistandsarbeid i Asia. Disse medlemmer ønsker å redusere dette kapittel, post 70 med 40 mill. kroner, post 71 med 20 mill. kroner og post 78 med 50 mill. kroner.

4.1.12 Kap. 152 Bistand til Midtøsten

Under dette kapitlet foreslås bevilget 150 500 000 kroner, mot 165 500 000 kroner i saldert budsjett for 2002.

Regionbevilgningen for Midtøsten foreslås i hovedsak benyttet til tiltak innen Det palestinske området. Bevilgningen skal i tillegg kunne benyttes til tiltak i regionen, særlig i nærområdet til Israel og Det palestinske området, som kan bidra til å styrke fredsbestrebelsene, inkludert en stabil økonomisk og politisk utvikling. Behovet for fleksibilitet og aktiv tilpasning til utviklingen i regionen understrekes.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen erkjenner at situasjonen i Midtøsten er mer fastlåst enn på lenge med store menneskelige lidelser og tap hos begge parter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er innforstått med at regionbevilgningen for Midtøsten i hovedsak skal benyttes til tiltak innen Det palestinske området, og slutter seg til Regjeringens vurdering av at palestinerne vil være avhengig av omfattende bistand og humanitær hjelp også i 2003. På grunn av manglende utsikter til en snarlig positiv utvikling i fredsprosessen, er mulighetene for langsiktige prosjekter av tradisjonell art vanskeligere enn tidligere. Dette gjør det nødvendig med en fleksibel prioritering mellom langsiktige utviklingsprosjekter og akutte humanitære behov. Viktige tema er også godt styresett og tiltak mot korrupsjon.

Flertallet viser til at denne fastlåste og uoversiktlige situasjonen er reflektert i budsjettet for 2003, samtidig som dette budsjettområdet må sees i sammenheng med bevilgningen under kap. 163 Humanitær bistand og menneskerettigheter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett, der en går inn for å øke bevilgningen til Midtøsten med 16 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader til kap. 150 og vil gjøre de samme prinsipper gjeldende for bistandsarbeid i Midtøsten. Disse medlemmer er skeptiske til den store bistanden til de palestinske myndighetene og bruken av disse midlene. Disse medlemmer er bekymret over menneskerettighetssituasjonen i de palestinske selvstyremrådene og finner det særlig problematisk at terrorgrupper tilsynelatende kan operere fritt i palestinske områder. Disse medlemmer

mener norske myndigheter må stille mye strengere krav til mottakere av bistand generelt, og mener at det er et spesielt behov for å gjøre dette overfor de palestinske myndigheter. Disse medlemmer mener at manglende demokratisering, mangel på respekt for menneskerettigheter og dårlig utviklet styresett er vel så store trusler mot en fremtidig palestinsk stat som mangel på bistand. Disse medlemmer vil redusere dette kapitlet post 78 med 5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at situasjonen i Midtøsten er svært fastlåst og for hver dag fører til økte menneskelige lidelser. Disse medlemmer viser til at de palestinske selvstyremyndighetene gjennom de siste to årene er blitt satt svært langt tilbake politisk og økonomisk og at svært mye infrastruktur og næringsliv er knust. Disse medlemmer mener at Norge bør trappe opp innsatsen til de palestinske områdene, selv om mye av den langsiktige bistanden er vanskelig gjort i den ustabile situasjonen de siste to årene. Disse medlemmer foreslår en økning på post 78 med 16 mill. kroner over regionbevilgningen til Midtøsten.

4.1.13 Kap. 153 Bistand til Mellom-Amerika

Under dette kapitlet foreslås bevilget 137 000 000 kroner, mot 122 000 000 kroner i saldert budsjett for 2002.

Bevilgningen foreslås benyttet til videreføring av samarbeidet med Guatemala og Nicaragua samt til regionale samarbeidsprosjekter, der de karibiske land kan inngå. Det åpnes for et begrenset bilateralt samarbeid med Honduras, med særlig vekt på menneskerettighetsområdet.

Det fremgår av proposisjonen at det legges opp til å styrke arbeidet for urfolk og for å bevare det biologiske mangfold som et ledd i oppfølgingen av konferansen for bærekraftig utvikling i Johannesburg, samt å styrke innsatsen knyttet til godt styresett i regionen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er kjent med at betingelsene for økonomisk vekst i regionen vurderes som gode, men at veksten ikke nødvendigvis vil støtte demokratiseringsprosesser dersom ikke den skjeve fordelingen av ressurser og inntekter forbedres. Flertallet er positiv til at det legges opp til en styrking av arbeidet for urfolk, bevaring av det biologiske mangfold, samt å styrke reformarbeidet på styresettet i regionen. Dette arbeidet vil være en oppfølging av forpliktelsene fra FN-toppmøtet om en bærekraftig utvikling i Johannesburg. Flertallet ser med bekymring på situasjonen i Guatemala, og på at mye arbeid med å iverksette fredsavtaleverket gjenstår. Urfolk utgjør den svakeste gruppen, og flertallet er derfor glad for at man fra norsk side retter et særlig fokus på urfolk, med vekt på kvinner og jenters rettigheter. Flertallet har merket seg at det legges opp til en viss økning av bistanden til Guatemala over regionbevilgningen, og at norsk støtte til

landet hovedsakelig kanaliseres gjennom multilaterale og frivillige organisasjoner.

Flertallet ser svært positivt på at respekten for menneskerettigheter har bedret seg det siste tiåret, og at det ble gjennomført demokratiske valg både i Honduras og Nicaragua. Flertallet er fornøyd med at gjennomgangen av helsesamarbeidet, støtten til jordbruksveiledning og utdanning i Nicaragua har gitt gode resultater.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader til kap. 150 og vil gjøre de samme prinsipper gjeldende for bistandsarbeid i Mellom-Amerika. Disse medlemmer vil redusere dette kapittel, post 78 med 50 mill. kroner.

4.1.14 Kap. 160 Sivilt samfunn og demokrati-utvikling

Under dette kapitlet foreslås bevilget 1 307 300 000 kroner, mot 1 247 900 000 kroner i saldert budsjett for 2002.

Denne posten dekker bevilgninger til UD og NORADs informasjonsvirksomhet knyttet til utviklingsspørsmål, Fredskorpset, støtte til frivillige organisasjoners innsats for å styrke oppbygningen av et sivil samfunn, demokratistøtte via de politiske partier, kulturtiltak samt støtte til internasjonale frivillige organisasjoner.

Økningen i budsjettforslaget er særlig knyttet til Fredskorpset. Fredskorpset er under oppbygging, og Regjeringen legger til grunn en fortsatt vekst i 2003, for at det så konsolideres i 2004. Et separat ungdomsprogram, Fredskorpset Ung, planlegges igangsatt i 2003. For 2003 omfatter bevilgning over post 50 Fredskorpset også utvekslingsprogrammer for ungdom, tidligere finansiert over post 70 Sivilt samfunn.

Det foreslås en økning på 20 000 000 i post 70 Sivilt samfunn. Bevilgningen for 2002 på post 71 Hiv/aids-tiltak via frivillige organisasjoner foreslås for 2003 innarbeidet i denne bevilgningen. Det opplyses ellers i proposisjonen at de frivillige organisasjonene og andre aktører i sivil samfunn nå utgjør den største kanalen for norsk bilateral bistand, målt i omfang av midler. I 2001 ble 34 pst. av den samlede bilaterale bistanden kanalisert gjennom frivillige organisasjoner. Foruten øremerket støtte til sivil samfunn, kanaliseres også betydelige midler over bevilgningen for overgangsstøtte, humanitær bistand og regionbevilgningene gjennom de frivillige organisasjonene. Under post 70 legges det nå opp til å erstatte tidligere ramme- og programavtaler for de store organisasjonene med samarbeidsavtaler med en varighet på 3-5 år. Hensikten er å få en større forutsigbarhet for organisasjonene og en forvaltningsmessig forenkling. Regjeringen ser det som viktig at målet om at 40 pst. av norsk bistand skal gå til de minst utviklede land også gjelder bistanden over denne posten, og er i dialog med de norske samarbeidspartnerne om dette.

Under post 72 Demokratistøtte/partier opplyses at det er lagt opp til en prøveordning på tre år. Ordningen forvaltes av Utenriksdepartementet i nært samarbeid

med Norsk Senter for Demokratistøtte. Vedtak om støtte fattes av Utenriksdepartementet, etter innstilling fra et rådgivende organ under Norsk senter for Demokratistøtte, hvor hvert av de politiske partier på Stortinget er representert sammen med uavhengige eksperter.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at Fredskorpset er under oppbygging og vil konsolideres i 2004. Komiteen mener at Fredskorpset utvikler seg i riktig retning, og stiller seg positiv til at et separat ungdomsprogram, Fredskorpset Ung, planlegges igangsatt i 2003.

Komiteen har merket seg at de frivillige organisasjonene og andre aktører i sivil samfunn nå utgjør den største kanalen for norsk bilateral bistand, målt i omfang av midler. Komiteen mener dette bidrar til å sikre en bred folkelig forankring av norsk bistand. Samtidig er det viktig at norsk bistand bidrar til institusjonsbygging, godt styresett og en samordnet og sterk offentlig forvaltning. Komiteen har merket seg at det er langt mer konkret rapportering i bistandsbudsjettet for 2003 enn for tidligere år, og ber Regjeringen om å vurdere om organisasjonene i større grad skal bes om å rapportere resultater som kan oppgis i senere års budsjettdokumenter.

Komiteen har merket seg at det under post 70 legges opp til å erstatte tidligere ramme- og programavtaler for de store organisasjonene med samarbeidsavtaler med en varighet på 3-5 år, og prosjektavtaler for en rekke mindre organisasjoner av 1-3 års varighet, avhengig av prosjektets art. Hensikten med dette er å få en større forutsigbarhet for organisasjonene og en forvaltningsmessig forenkling.

Komiteen viser til at Plan Norge er en bistandsorganisasjon som har bred støtte og stor aktivitet. Komiteen mener det er positivt at det tas opp forhandlinger med Plan Norge for å få til en eventuell rammeavtale for å sikre større forutsigbarhet i arbeidet.

Komiteens flertall, alle unntatt Fremskrittspartiet, viser til at en inkludering av hiv/aids-støtten i post 70 vil sikre større fleksibilitet og en ytterligere økning av bevilgningen.

Komiteen viser til at når hiv/aids-arbeidet i de frivillige organisasjonene generelt skal styrkes, vil en slik løsning også ivareta kampen mot hiv/aids. Organisasjonene er med på å sikre at fattige i utviklingsland får oppfylt sine sosiale og økonomiske rettigheter. En slik rettighetsbasert bistand skal prioriteres. Et slikt rettighetsfokus tilsier også at bistand til urfolk og særlig sårbare grupper støttes. En MUL-orientering skal ikke svekke dette arbeidet. Mange av medlemsorganisasjonene i de paraplyorganisasjoner som støttes over denne bevilgningen får kun midler over denne budsjettposten. Komiteen vil understreke at en ved tildeling av midler bør ta hensyn til dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine innledende merknader og behovet for å prioritere stramt i forhold til hva som er viktig

når det gjelder bistand. I tråd med en slik stram prioritering vil disse medlemmer foreta enkelte reduksjoner på dette kapittel. Disse medlemmer er ikke motstander av at de politiske partiene inkluderes i demokratiarbeid, men mener dette ikke kan være en prioritert oppgave, og at midlene bedre kan utnyttes på andre måter. Disse medlemmer vil understreke at når det gjelder post 72, ønsker ikke disse medlemmer at et kutt skal ramme arbeidet med hiv/aids og annet helsefremmende arbeid, samt hjelp til grunnutdanning.

Disse medlemmer vil redusere dette kapittel, post 50 med 50 mill. kroner, post 70 med 60 mill. kroner, post 72 med 5 mill. kroner og post 73 med 40 mill. kroner.

4.1.15 Kap. 161 Næringsutvikling

Under denne posten foreslås bevilget 762 000 000 kroner, mot 703 250 000 kroner i saldert budsjett for 2002.

Kapitlet dekker bistand til næringsutvikling i sør, handel og investeringer.

I bevilgningsforslaget legges det opp til en vesentlig økning i post 75 og 90 -NORFUND. Denne økningen er knyttet til ordinær kapitalpåfylling i fondet, samt at 90 000 000 kroner foreslås avsatt og øremerket investeringer i de minst utviklede land og at 110 000 000 kroner øremerkes til investeringer i energisektoren. Det opplyses at energi, med vekt på økning av investeringer i fornybare energikilder i utviklingslandene, er etablert som eget satsingsområde i NORFUND.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er enig i den økte satsingen gjennom NORFUND for å bidra med investeringskapital, lån og garantier til utvikling av lønnsom og bærekraftig næringsvirksomhet i utviklingsland. Flertallet er også innforstått med at NORFUND må tilføres kapital over flere år, ettersom fondets drift skal finansieres av dets løpende kapitalinntekter og avkastning på investeringer, som vil ligge flere år fram i tid.

Ettersom Norge nå har fulgt opp vedtaket i OECDs utviklingskomité om avbinding av postene under dette kapitlet fra 1. januar 2002, understreker flertallet viktigheten av at Regjeringen følger opp arbeidet med etablering av felles anbudsregler for innkjøp på bistandsområdet, slik at like konkurransevilkår kan sikres.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig å engasjere norsk næringsliv i bistandspolitikken, og ikke minst hjelpe til slik at norske bedrifter og norsk kompetanse kan spille en rolle i nye markeder. Disse medlemmer mener Norge her kan ha mye å tilføre u-landene, samtidig som en utvidelse av markedsgrunnlaget for flere norske bedrifter er positivt. Disse medlemmer mener at avbinding av bistanden i mange tilfeller er riktig, men at Norge her må legge seg på en politikk i samsvar med

hva som er praksis i de fleste andre giverland og ikke bidra til at norske bedrifter skyves ut til fordel for bedrifter fra andre vestlige land. Disse medlemmer er bekymret for at norsk næringsliv blir tilsidesatt, og mener at interessen for norske bedrifter til å være med på samarbeid rundt utviklingsprosjekter kan være i fare.

Disse medlemmer mener NORFUND kan spille en enda større rolle enn i dag når det gjelder å legge til rette for etablering av næringsvirksomhet i utviklingsland. Disse medlemmer mener NORFUND i særlig grad må være villig til å møte næringslivets behov for å få dekket den betydelige politiske risikoen det er å etablere seg i mange utviklingsland. I tillegg må man ivareta deler av den kommersielle risikoen. Disse medlemmer mener det er viktig å finne frem til gode rutiner for involvering av lokale partnere gjennom bl.a. garantiordninger og systemer som sikrer langsiktighet og trygghet for alle parter.

Disse medlemmer mener det er helt riktig å satse på investering i energiprojekter, da tilgang på nok energi til en overkommelig pris er avgjørende for videre industrialisering. Disse medlemmer mener det er riktig å satse på fornybar energi og prosjekter som er miljøvennlige, så langt det lar seg gjøre. Men disse medlemmer vil advare mot et regelverk som hindrer deltakelse i prosjekter som åpenbart vil virke positivt for befolkningen i det aktuelle land totalt sett. Disse medlemmer ber derfor NORFUND være fleksibel og løsningsorientert, fremfor å la seg stoppe av regler som kan bremse positiv utvikling. Disse medlemmer vil minne om at kan man få til økonomisk vekst i utviklingslandene, så vil det være det beste middel for å fremme et bedre miljø.

Disse medlemmer vil øke bevilgningen til dette kapitlet post 70 med 20 mill. kroner og post 72 med 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å redusere post 70 med 9 mill. kroner, post 72 med 10 mill. kroner og post 75 med 16 mill. kroner, og viser til forslag om økte tilskudd på andre poster og andre kapitler.

4.1.16 Kap. 162 Overgangsbistand (gap)

Under dette kapitlet foreslås bevilget 400 000 000 kroner, mot 345 000 000 kroner i saldert budsjett for 2002.

Hovedmålet med bevilgningen er å bidra til utvikling og fredsbygging i land som forsøker å bygge seg ut av dyptgående voldelige konflikter. Et viktig delmål er dessuten å styrke det internasjonale samfunns kapasitet og kompetanse på dette området. FN-systemet og de internasjonale finansieringsinstitusjonene er sentrale kanalene for denne bistanden, men også norske frivillige organisasjoner er viktige samarbeidspartnere. Det opplyses at innsatsen i 2003 vil konsentreres om Afghanistan, Afrikas Horn og Sudan, samt området rundt de store sjøer i Afrika.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen mener at bevilgningen til overgangsbistand til bruk i såkalte "gap-situasjoner" vil bli et viktig virkemiddel for å sikre sammenheng mellom de langsiktige utviklingsutfordringene og humanitært hjelpearbeid, og er enig i at det er nødvendig med stor grad av fleksibilitet slik at en raskt kan mobilisere ressurser og utnytte positive faser i fredsprosesser. Komiteen er enig i de satsingsområder som nevnes når det gjelder gjenoppbygging og stabilisering i land hvor det nylig har vært alvorlig konflikt, og vil understreke at tiltak for å oppnå fred, forsoning og langsiktig utvikling ikke minst må ta utgangspunkt i behovene til barn og ungdom.

Komiteen har merket seg forslaget til økning i overgangsbistand, og viser til det store behovet som finnes i Afghanistan, Afrikas Horn og Sudan, samt området rundt de store sjøer i Afrika som er omtalt som de viktigste områdene for denne typen bistand.

4.1.17 *Kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter*

Under dette kapitlet foreslås bevilget 1 363 000 000 kroner, mot 1 266 000 kroner i saldert budsjett for 2002.

Kapitlet dekker kortsiktig humanitær bistand, hvorav størstedelen av bistanden er nødhjelp i forbindelse med komplekse humanitære katastrofer, naturkatastrofer, flyktninger og internt fordrevne. Tilskuddene under denne bevilgningen er engangsbidrag og gis hovedsakelig som støtte til konkrete prosjekter. Tilskuddene kanaliseres i hovedsak gjennom FN-systemet, norske frivillige organisasjoner og Det Internasjonale Røde Kors.

Av proposisjonen fremgår at det forventes at det omfattende behovet for nødhjelp i Afrika vil fortsette. Videre legges det opp til en fortsatt omfattende humanitær innsats i Midtøsten. For øvrig vil Afghanistan gis høy prioritet i Asia, mens Colombia fortsatt gis prioritet i Latin-Amerika. Det signaliseres økt innsats, både for å styrke det internasjonale menneskerettsarbeidet og til ulike tiltak i de land hvor menneskerettsbrudd forekommer.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at styrking av menneskerettighetene er et sentralt mål for norsk utviklingssamarbeid og for norsk utenrikspolitikk. Komiteen viser til St.meld. nr. 21 (1999-2000) Handlingsplan for menneskerettigheter (jf. Innst. S. nr. 23 (2000-2001)), der styrking av arbeidet for menneskerettighetshus internasjonalt ble vektlagt, og ber Regjeringen å følge opp dette. I den forbindelse viser komiteen til arbeidet som Stiftelsen Menneskerettighetshuset utfører. Komiteen ber derfor departementet legge til rette for større forutsigbarhet for stiftelsens arbeid.

Komiteen viser til at Norge er en betydelig bidragsyter til det internasjonale humanitære hjelpearbeidet, og at innsatsen skal tilrettelegges slik at den i størst mulig grad demper konflikter og fremmer fred.

Komiteen viser til at behovet for nødhjelp fortsatt vil være stort, bl.a. i Sentral-Afrika, Sudan, Angola, Vest-Afrika og Afrikas Horn. Der fredsavtaler nylig er undertegnet og i land der freds- og demokratiseringsprosessene er skjøre, er det viktig å kunne bidra med hurtigvirkende nødhjelps- og rehabiliteringstiltak.

I lys av den vanskelige situasjonen i Midtøsten må det etter komiteens mening tas høyde for en fortsatt omfattende humanitær innsats i regionen. I Asia vil situasjonen i Afghanistan og på Sri Lanka kreve tiltak som bidrar til politisk stabilitet.

Komiteen vil understreke at behovet for nødhjelp som følge av naturkatastrofer har vært økende, og at dette er en utvikling som trolig vil fortsette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til merknad i denne innstillingen. I sitt alternative budsjett foreslår Arbeiderpartiet å redusere bevilgningene til post 71 med 53 mill. kroner (jf. kap. 152 post 78 Midtøsten og kap. 167 post 21 Flyktningetiltak i Norge).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil peke på de store humanitære utfordringene som eksisterer i verden. Disse medlemmer vil derfor foreslå å øke bevilgningene til nødhjelp for å bekjempe humanitære katastrofer. Store menneskemasser er på flukt og søker trygghet fra krig og undertrykkende regimer. Disse medlemmer mener det er både riktig og viktig å sørge for rask og effektiv hjelp, slik at de landene som er mottagere av store flyktningestrømmer makter oppgaven. Disse medlemmer foreslår derfor å øke bevilgningene under dette kapitlet med 500 mill. kroner, og fordeler økningen slik: post 70 med 150 mill. kroner og post 71 med 250 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å redusere bevilgningene på kapitlet med 7 mill. kroner og viser til at disse medlemmer ønsker å bevilge 3 mill. kroner til Stiftelsen Menneskerettighetshuset, samt disse medlemmers øvrige prioriteringer.

4.1.18 *Kap. 164 Fred, forsoning og demokrati*

Under dette kapitlet foreslås bevilget 1 222 100 000 kroner, mot 1 079 700 000 kroner i saldert budsjett for 2002.

Kapitlet dekker tiltak rettet mot fred, forsoning og demokratibygging, innsats knyttet til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, samt oppfølging knyttet til nedrustning og utvikling.

I forbindelse med bevilgningen til fred, forsoning og demokratibygging vil det fortsatt ytes betydelig støtte til tiltak som kan støtte opp under fred- og forsoningsprosessen i Midtøsten. Også innsatsen rettet mot andre freds- og forsoningsprosesser hvor Norge har spilt en aktiv rolle, vil bli videreført.

Når det gjelder innsatsen overfor ODA-godkjente land på Balkan vil norsk støtte til reform- og utviklingsprosesser opprettholdes. Dreiningen fra humani-

tært til mellomlangsigtig arbeid bli videreført mens engasjementet innen politi- og justissektoren vil bli trappet opp. Støtten til Kaukasus-regionen vil bli videreført og det legges opp til økt og mer fokusert innsats i Sentral-Asia.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at det foreslås en økning i midlene til fred, forsoning og demokrati og støtter dette. Komiteen har merket seg at Balkan og Midtøsten er viktige regioner for denne støtten, at støtten til Kaukasus-regionen vil bli videreført og at det legges opp til økt og mer fokusert innsats i Sentral-Asia. Komiteen støtter disse prioriteringene og vil understreke at Norge må bidra til å mobilisere internasjonalt for freds-, forsonings- og demokratiarbeid i disse områdene. Ikke minst vil dette være viktig i sammenheng med forebygging av rekruttering til terrorisme og ekstremisme i disse områdene.

Komiteen mener situasjonen i Midtøsten krever nye initiativ med vekt på langsigtig opplæring av barn og unge i demokrati og menneskerettigheter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil understreke betydningen av at de fredsprosesser Norge er involvert i, som Sri Lanka og Sudan, understøttes.

4.1.19 Kap. 165 Forskning, kompetanseheving og evaluering

Under dette kapitlet foreslås bevilget 357 500 000 kroner, mot 354 600 000 kroner i saldert budsjett for 2002.

Kapitlet dekker finansiering av evalueringer og andre faglige rådgivningstjenester samt støtte til norsk forskning om utviklingsspørsmål. En betydelig del av midlene går til kompetanseoppbygging i utviklingsland gjennom støtte til forskning og støtte til høyere utdanning for kandidater fra utviklingsland.

I tilknytning til evalueringsarbeidet opplyses at man fremover vil legge vekt på evalueringer som oppfølging av Regjeringens handlingsplan for fattigdomsbekjempelse og evaluering av norsk innsats for å bidra til å nå tusenårsmålene. Evalueringene blir i økende grad foretatt sammen med andre bi- og multilaterale givere.

Innsatsen knyttet til forskning og høyere utdanning videreføres etter samme strategi som har vært lagt til grunn for dette arbeidet i de senere år.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen ønsker at en kontinuerlig skal bestrebe en kvalitetsmessig forbedring av norsk utviklingssamarbeid, der målet er mer fattigdomsbekjempelse for hver krone som gis. Det vil derfor være behov for evalueringer og faglige rådgivningstjenester som kan vurdere om vi får resultater av vårt utviklingssamarbeid og om bistandsmidlene brukes effektivt til fattigdomsbekjempelse. Evalueringer utgjør et viktig grunnlag for å vurdere innretningen på det videre utviklingssamarbeidet. Komiteen er kjent med at det fremover vil bli lagt vekt på evalueringer som oppfølging til Regjeringens

handlingsplan for fattigdomsbekjempelse. Det er ikke minst viktig at evalueringene i større grad enn tidligere gjennomføres i samarbeid med andre givere, herunder FN. Dette vil kunne øke innsikten omkring effekten av den samlede internasjonale innsatsen og bidra til økt framgang i forhold til de internasjonale tusenårsmålene, herunder en halvering av fattigdommen innen 2015.

Det er avgjørende for utviklingsland at de har mulighet til å delta i kunnskapsutviklingen. Komiteen mener derfor det er viktig at Norge er med på å støtte forskning og høyere utdanning i utviklingsland, slik at landene får dekket nasjonal kunnskaps- og undervisningsbehov. Komiteen anser det også som viktig at utviklingsland får bedre tilgang til internasjonal forskningsbasert kunnskap, og at dette vil kunne gi disse landene en mulighet til å anvende kunnskapene i egen utviklingsprosess. Komiteen er glad for at NUFU-avtalen har vært et sentralt virkemiddel for å fremme langsigtig og likeverdig forsknings- og utdanningssamarbeid mellom norske forskere og forskere i utviklingsland. Det vil også være et mål å øke forskningskompetansen om utviklingsmål i Norge, slik at norske forskere kan gi nyttige bidrag til utformingen av en helhetlig norsk utviklingspolitikk.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker at det skjer en sterkere prioritering innenfor dette kapitlet, der fokus må være hva som bringer utviklingsland ut av fattigdom. Disse medlemmer vil redusere bevilgningene til post 1 med 10 mill. kroner og post 70 på dette kapitlet med 20 mill. kroner.

4.1.20 Kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak

Under dette kapitlet foreslås i proposisjonen bevilget 103 154 000 kroner, mot 103 554 000 kroner i saldert budsjett for 2002.

Kapitlet dekker, utover den såkalte ymseposten, også tilskudd til internasjonale prosesser og konvensjoner. Her vil det bli lagt særlig vekt på å støtte utviklingslandenes deltakelse i det regionale og globale miljøssamarbeidet samt i internasjonale prosesser knyttet til handel.

Når det gjelder post 70 Ymse tilskudd, tar denne bevilgningen sikte på å utgjøre en budsjettreserve som kan disponeres til nødvendige bistandstiltak i løpet av budsjettåret, i henhold til gitte fullmakter. Det foreslås tilsvarende rammer for fullmaktene som i 2002. Etter budsjettavtalen foreslås denne posten øket med 4 mill. kroner.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen mener det er positivt at utviklingslandene kan gis mulighet til å delta sterkere i multilateralt samarbeid. Komiteen mener det er nødvendig å arbeide for å styrke utviklingslandene med både midler og kompetanse for å kunne delta på likeverdige vilkår med den øvrige verden i for eksempel WTO-samarbeid. Komiteen er derfor tilfreds med at Regjeringen legger opp til en satsing på slik støtte.

4.1.21 Kap. 167 Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)

Under dette kapitlet i proposisjonen foreslås bevilget 648 500 000 kroner, mot 680 500 000 kroner i saldert budsjett for 2002. Etter budsjettavtalen foreslås kap. 167 post 21 redusert med 4 mill. kroner.

I budsjettproposisjonen vises det til at dette kapitlet omfatter ordninger vedrørende opphold for flyktninger i Norge, og som administreres av andre departementer, men som etter OECD/DACs retningslinjer godkjennes som offisiell utviklingshjelp (ODA).

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen foreslår at kvoten for hvor mange overføringsflyktninger Norge skal gjenbosette, dvs. finne en varig løsning for, bør være fleksibel innenfor treårsperioder. Dette innebærer at ubrukte plasser kan overføres til etterfølgende år innenfor perioden. Disse medlemmer er kjent med at ca. 500 plasser vil kunne overføres til 2003, og når Regjeringen i tillegg foreslår 750 nye plasser, gir dette til sammen ca. 1 250 plasser til disposisjon neste år. Det er i tråd med det Norge har tatt imot årlig de siste fem årene. Disse medlemmer viser til at Regjeringen i tillegg har foreslått at midler tilsvarende 50 kvoteplasser kan brukes til arbeid for å gjøre gjenbosettingsarbeidet mer effektivt både i og utenfor Norge. Dette vil kunne styrke arbeidet med å få flere land til å tilby gjenbosettingsplasser og for alternative varige løsninger for utsatte flyktninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til merknad i denne innstillingen. I sitt alternative budsjett foreslår Arbeiderpartiet å øke bevilgningene til post 21 med 37 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker en langt strengere praksis i forhold til asylinnvandring enn hva som er gjeldende i dag. Disse medlemmer mener at praksisen med å gi opphold på humanitært grunnlag og familiegjenforening må strammes inn.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det er svært uheldig at Regjeringen legger opp til en reduksjon i antallet kvoteflyktninger til Norge, og støtter forslaget fra Arbeiderpartiet om at Norge bør ta i mot 1 500 kvoteflyktninger i 2002. Disse medlemmer ber Regjeringen om å planlegge for mottak av 1 500 kvoteflyktninger, og komme tilbake til finansieringen av dette i Revidert budsjett. Disse medlemmer mener prinsipielt at utgifter til flyktninger i Norge ikke bør dekkes over bistandsbudsjettet, men over Kommunaldepartementets budsjett.

4.1.22 Kap. 170 FN-organisasjoner mv.

Under dette kapitlet foreslås bevilget 3 240 000 000 kroner, mot 3 122 700 000 kroner for 2002.

Under dette kapitlet dekkes generelle bidrag til FN-organisasjonene, samt tilleggsmidler som kanaliseres via FN-systemet.

Bevilgningsforslaget avspeiler Regjeringens målsetting om å konsentrere bistanden om noen hovedpartnere blant FN-organisasjonene, basert på en vurdering av deres rolle og effektivitet i forhold til Tusenårsmålene. Regjeringen vil også søke å påvirke de enkelte organisasjoners arbeid og prioriteringer for å nå disse bredere målsettingene. Det fremgår videre av proposisjonen at Regjeringen legger stor vekt på å bidra til å styrke FN-systemets evne til et samordnet utviklingssamarbeid på landnivå. UNDP anses som særlig viktig i denne sammenheng. Dessuten vises også til at UNDPs mandat sammenfaller med sentrale norske bistandsmål. Støtten til UNDP foreslås derfor øket i 2003. Også i bidragene til UNFPA og UNICEF foreslås en viss økning.

Når det gjelder tilleggsmidler via FN-systemet, legger Regjeringen opp til en generell omlegging der man går over fra relativt mange multi-bi tiltak til færre og større temasatsinger som støtter opp under Tusenårsmålene og de nasjonale fattigdomsstrategier. Midlene vil i stor grad bli kanalisert gjennom flergiverfond eller som multilateral tilleggsstøtte.

Økningen i bevilgningsforslaget knyttes til økt innsats på Regjeringens tematiske satsingsområder (utdanning, helse, hiv/aids, godt styresett, handel og næringsutvikling, ressursforvaltning/miljø og landbruk samt kvinner og barns rettigheter).

Regjeringen opplyser videre at behovet for et eget avtaleverk med de viktigste FN-organisasjonene vil bli vurdert. Disse nye programavtalene, som i så stor grad som mulig vil gjøres gjeldende fra 2003, skal tre inn i stedet for de rammeavtaler som ble inngått på 1970-tallet, men som ikke er blitt oppdatert. Programavtalene vil videreføre overgangen fra støtte til mange, enkeltstående prosjekter til færre programområder. Stortinget vil bli informert om fremdriften i dette arbeidet i forbindelse med neste års budsjettproposisjon. Med forbehold om Stortingets bevilgninger vil de nye programavtalene gi en indikativ økonomisk ramme over to år for den enkelte organisasjon.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen støtter Regjeringens ønske om å konsentrere bistanden om noen hovedpartnere blant FN-organisasjonene. Komiteen er tilfreds med at Tusenårsmålene er sentrale føringer når det skal prioriteres mellom organisasjonene. Komiteen er opptatt av at koordineringen og samordningen av multilateral bistand blir best mulig. Komiteen mener det er viktig at det arbeides for størst mulig grad av effektivitet og måloppnåelse i nødhjelps- og bistandsarbeid. Komiteen mener derfor det er viktig at arbeidsdelingen mellom FN og andre bistands- og nødhjelpsaktører gjøres på en slik måte at man oppnår størst effekt og dermed et best mulig resultat.

Komiteen er enig i at det inngås eget avtaleverk med enkelte FN-organisasjoner, og ber om at Stortinget blir holdt orientert om dette.

Komiteen viser videre til at bistand til kampen mot tuberkulose ble trappet opp i budsjettet for 2002, bl.a. ved bevilgningene til det globale fondet for aids, tuberkulose og malaria (GFATM). Komiteen vil understreke viktigheten av at Norge fortsatt prioriterer arbeidet innenfor disse områdene høyt, slik Regjeringen også legger opp til.

Komiteen mener Norge skal ha en pådriverrolle i det videre arbeidet for å bedre samarbeidet og koordineringen innad i det multilaterale systemet og i forhold til mottakerlandene. UNDPs viktige rolle i dette arbeidet innen FN må støttes. Tusenårsmålene og de nasjonale fattigdomsstrategiene (PRSP) er også egnet til å fremme slikt samarbeid, liksom styrkingen av FNs utviklingsgruppe (UNDG) med UNDPs administrator som leder. UNDP-ledelsen har også det særskilte ansvaret for å følge opp FNs tusenårsmål. Komiteen vil understreke betydningen av at organisasjonene stadig videreutvikler evalueringsmetodene for både kort-siktig og langsiktig måloppnåelse. Også for konkretisering av målsettingene på landnivå vil PRSP være et tjenlig redskap for både landene, FNs særorganisasjoner, fond og programmer, samt for Bretton Woods-institusjonene. Komiteen vil likevel peke på at det også kan være sammenhenger der det kreves ulike målbeskrivelser og metoder for evaluering for henholdsvis FNs ulike organisasjoner og for de multilaterale finansinstitusjonene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til sine alminnelige merknader for begrunnelse for de reduksjoner disse medlemmer har gjort i bevilgningene til enkelte FN-organisasjoner. Disse medlemmer mener i enkelte sammenhenger at FN-organisasjonene er tungroddet og byråkratiske, og disse medlemmer mener det kan være på sin plass å stille sterkere krav til effektivisering i FN-systemet. Disse medlemmers kutt fordeler seg slik: post 70 med 50 mill. kroner og post 76 med 100 mill. kroner.

4.1.23 Kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner

Under dette kapitlet foreslås bevilget 1 373 500 000 kroner, mot 1 251 700 000 kroner i saldert budsjett for 2002. Budsjettposten dekker bidrag til Verdensbanken og de regionale utviklingsbankene, samt samfinansiering via finansinstitusjoner.

Fra norsk side legges spesiell vekt på å bidra til at utviklingsbankenes fattigdomsorientering styrkes, og at institusjonene integrerer kjønnsrolleperspektivet og miljøhensyn i sin virksomhet. Videre vil Norge arbeide aktivt for at sosiale aspekter ved reformprosesser i lånetakerland legges til grunn ved långivning og utformingen av bankenes programmer.

Gjennom samfinansiering via finansinstitusjonene ønsker man fra norsk side å bidra til at virksomheten i finansinstitusjonene innrettes i tråd med norske utenriks- og utviklingspolitiske mål. Det legges opp til en sterk økning i bevilgningen til utdanningsformål, mens innsatsen knyttet til Regjeringens øvrige tematiske satsingsområder videreføres.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at Stortinget vil få anledning til å gå grundigere inn i virksomheten til de internasjonale finansinstitusjonene ved behandlingen av St.prp. nr. 33 (2002-2003) om samtykke til at Norge deltar i den 13. kapitalpåfylling i Det internasjonale utviklingsfondet (IDA).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser nødvendigheten av at vi har internasjonale institusjoner som Verdensbanken, og mener institusjoner som denne kan spille en viktig rolle for en positiv demokratisk og markedsøkonomisk utvikling. Disse medlemmer mener norsk støtte til multilaterale finansinstitusjoner er stort og ønsker å redusere dette noe. Disse medlemmer vil derfor redusere bevilgningen til post 70 med 50 mill. kroner og post 71 med 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har merket seg at det fra norsk side legges spesiell vekt på å bidra til at utviklingsbankenes fattigdomsorientering styrkes, og at institusjonene integrerer kjønnsrolleperspektivet og miljøhensyn i sin virksomhet, og at Norge videre vil arbeide aktivt for at sosiale aspekter ved reformprosesser i låntakerland legges til grunn ved långivning og utformingen av bankenes programmer. Disse medlemmer mener det fra Verdensbankens side har vært lagt for stor vekt på tradisjonell markedsliberalistisk tankegang overfor land som har mottatt støtte, og at erfaringer fra en rekke land viser at f.eks. å pålegge fattige land nedskjæringer i sosial sektor ikke er veien å gå for å forbedre levekårene for den fattigste delen av befolkningen.

Disse medlemmer vil understreke at finansinstitusjonene må legge vekt på oppbyggingen av en sterk og effektiv offentlig sektor i utviklingslandene, og legge vekt på utbygging av offentlige utdannings- og helsetilbud. Disse medlemmer mener at det er svært uheldig dersom multilaterale finansinstitusjoner stiller krav og betingelser knyttet til lån og kreditter som medfører nedskjæringer innen slike nøkkelområder for velferd og utvikling i fattige land. Disse medlemmer mener også det er viktig at Verdensbanken legger vekt på at utvikling av strategier for bekjempelse av fattigdom skal utvikles gjennom lokalt styrte og åpne prosesser.

4.1.24 Kap. 172 Gjeldslette

Under dette kapitlet foreslås bevilget 350 000 000 kroner, det samme som i saldert budsjett for 2002.

Tilskudd til fondet for internasjonale gjeldsoperasjoner utgjør hovedtyngden av denne bevilgningen. Formålet med gjeldsfondet er å bidra til å lette utviklingslandenes gjeldsbyrde og å sikre økte ressursoverføringer til de fattigste og mest gjeldstyngede land. Midler fra fondet går til gjeldslettetiltak i regi av multilaterale finansinstitusjoner, i første rekke Verdensbanken. Bidrag til finansiering av HIPC-ordningen forventes å utgjøre hoveddelen av bevilgningen også i 2003.

Regjeringen vil foreslå et 10-årig gjeldsbytte overfor Pakistan, som et ledd i et pilotprosjekt rettet mot å bringe ned kostnadene ved- og øke effekten av gjeldsbytte. Det varsles også om at det kan bli aktuelt med klarering av Sudans gjeldsrestanser i 2003, dersom en fredsavtale inngås.

Det opplyses for øvrig i proposisjonen at ettergivelse av fordringer som følge av Parisklubbavtaler ventes i 2003 i sin helhet å være omfattet av den utvidede Gjeldsplanen, og det er derfor ikke behov for bevilgning til dette formål.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen er tilfreds med at Regjeringen har igangsatt arbeidet med å revidere og oppdatere den norske Gjeldsplanen. Komiteen merker seg at finansiering av HIPC forventes å utgjøre en stor del av bevilgningen til gjeldslettetiltak og at behovet forventes å økte fra og med 2003, da det vil være flere land som vil få behov for ekstraordinær gjeldslette. Komiteen merker seg videre at det vil kunne bli behov for økte donorbidrag i årene fremover for å dekke IDAs HIPC-kostnader, som frem til 2005 blir finansiert fra IBRDs nettoinntekt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener gjeldslette i samarbeid med krav om demokrati og respekt for menneskerettigheter kan være et godt virkemiddel for å få enkelte stater ut av en håpløs spiral som bringer dem i en stadig mer gjeldstynget tilstand. Disse medlemmer mener gjeldslette er en bedre måte å yte bistand på enn for eksempel ren budsjettstøtte, og vil derfor oppfordre Regjeringen til å utvide bruken av dette virkemiddel. Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningen til dette kapitlet post 70 med 300 mill. kroner.

4.1.25 Kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Under dette kapitlet foreslås i proposisjonen bevilget 390 500 000 kroner, mot 416 500 000 kroner i saldert budsjett for 2002. Etter budsjettavtalen foreslås kap. 197 post 70 redusert med 30 mill. kroner.

Dette kapitlet omfatter tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeid med Russland/SUS, handlingsplanen for søkerlandene til EU, freds- og demokratitiltak i ikke-ODA-godkjente land, samt tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak.

Det opplyses i proposisjonen at under Handlingsplanen for atomsaker videreføres samarbeidet med Russland om atomsikkerhet i nordområdene, med vekt på behandling og lagring av brukt kjernebrensel og radioaktivt avfall og sikkerhet ved atominstallasjoner. Ved assistanse til kjernekraftverk legges det vekt på å fremme sikkerheten uten å forlenge levetiden for reaktorene. Arbeidet i Andrejevbukta vil bli videreført og sannsynligvis trappet opp i 2003.

I forbindelse med prosjektsamarbeidet med Russland/SUS, vil det fortsatt bli gitt prioritet til prosjektvirksomheten i Nordvest-Russland, med hovedvekt på Barentsregionen. Tiltak for å fremme omstillingen til demokratisk styre, markedsøkonomi, forbedring av

miljøsituasjonen og styrking av helsevesenet vil være sentrale områder.

Under Handlingsplanen for søkerlandene til EU vil fokus i 2003 være å styrke relasjonene med søkerlandene innen prioriterte områder som demokrati, miljø, forskning og utdanning, justissamarbeid, markedsreform og kommunesamarbeid. Kampen mot spredning av smittsomme sykdommer vil fortsatt være et høyt prioritert område.

Når det gjelder internasjonale miljøtiltak, foreslås bidragene til den globale miljøfasiliteten (GEF) og Verdensbankens karbonfond videreført.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen understreker betydningen av at Norge har et høyt engasjement for å bistå Russland i omstillingen til demokrati, markedsøkonomi og forbedring av miljøsituasjonen.

Komiteen viser til at den bedrede økonomiske situasjonen i Russland bør kunne gi mulighet til økt økonomisk samkvem. Videre understreker komiteen betydningen av at alle virkemidler brukes for å intensivere atomsikkerhetssamarbeidet med Russland.

Komiteen legger stor vekt på Barentssamarbeidet og spesielt folk-til-folk-komponenten av arbeidet. Offentlige og private institusjoner samt frivillige organisasjoner bør fortsatt gis en sentral rolle. Helsesamarbeidet og innsatsen overfor funksjonshemmede bør vies spesiell oppmerksomhet.

Komiteen har merket seg arbeidet i kampen mot svart økonomi i Østersjøregionen. For å utvikle sunne økonomiske relasjoner i regionen, mener komiteen at dette arbeidet bør videreføres.

Komiteen mener det er viktig at Regjeringen støtter tiltak som fremmer overgangen til bruk av bioenergi og andre fornybare energikilder i Russland.

Komiteen mener det er viktig å bidra til oppbygging av sivile, humanitære organisasjoner i Nordvest-Russland. En økende fattigdom har gitt klare negative følger for folkehelsen i området, med en oppblomstring av smittsomme sykdommer som tuberkulose og hiv/aids. I Arkhangelsk lever 1/3 av befolkningen under fattigdomsgrensen. 50 000 gatebarn er registrert i St. Petersburg og i andre byer i Nordvest-Russland. Alkohol- og narkotikaproblemene er sterkt økende.

Komiteen viser til Nettverket Norge-Nordvest-Russland, hvor medlemsorganisasjonene i hovedsak står for prosjekter som bidrar til forbedring av helse- og sosiale tjenester både i det offentlige og i det sivile samfunn i Nordvest-Russland. Organisasjonene har svært gode resultater å vise til i eksisterende samarbeidsprosjekter. De vektlegger at samarbeidet bidrar til omstrukturering i det russiske samfunnet på varig basis gjennom kompetanse- og kunnskapsoverføring.

Komiteen ber om at Regjeringen vurderer finansieringsbehovet til slike prosjekter som også kan bidra til oppbygging av den sivile sektor i Nordvest-Russland.

Komiteen viser til at kap. 197 dekker utgifter til en serie ulike formål og ser behovet for en nødvendig fleksibilitet for å få utnyttet midlene best mulig. Komiteen mener likevel det vil være hensiktsmessig å få

synliggjort hvor stor andel av midlene som planlegges brukt i Russland/SUS på den ene siden og i søkerlandene til EU på den andre siden. Komiteen ber derfor Regjeringen vurdere hvordan dette kan ivaretas.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har merket seg at Regjeringen ikke har etablert en prøveordning med revolverende investeringsfond for bioenergi og andre fornybare energikilder overfor Russland. I lys av at Norge, i motsetning til de fleste andre land, ikke har investeringsmidler å tilby og at Norge risikerer å tape CO₂-kvoter og norske leveranser til bio- og energiprosjekter i Russland, ønsker disse medlemmer å få presentert et opplegg for et revolverende investeringsfond for bioenergi og andre fornybare energikilder overfor Russland i Revidert nasjonalbudsjett for 2003.

Disse medlemmer konstaterer at det ble utbetalt prosjektmidler for 69 mill. kroner i 2001 under handlingsplanen for søkerlandene til EU. Det er ikke angitt noen planramme for 2003. I lys av at det vil bli etablert en ny finansieringsmekanisme mellom EU og Norge, mener disse medlemmer det skal settes et tak på 30 mill. kroner til handlingsplanen for søkerlandene til EU i 2003. Dette vil i praksis bety at innsatsen overfor Russland økes.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til merknad i denne innstillingen. I sitt alternative budsjett foreslår Arbeiderpartiet å øke bevilgningene til denne posten med 19 mill. kroner. Disse medlemmer mener det bør legges stor vekt på tiltak innenfor helse- og sosialsektoren i det videre arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at samarbeid mellom frivillige organisasjoner i Norge og organisasjoner i Russland, Belarus, Ukraina og Moldova er positive og viktige tiltak som kan virke tillitskapende og bidra til styrking av det sivile samfunnet. Disse medlemmer deler den bekymringen som Landsrådet for norske ungdomsorganisasjoner har gitt uttrykk for i brev til komiteen 21. oktober 2002 over at det over flere år er kuttet i støtten

til denne aktiviteten, og at stadig flere formål skal omfattes av denne budsjettposten uten at den samtidig økes.

Disse medlemmer ber Regjeringen om å sikre at ungdomsorganisasjonene kan videreføre sitt prosjektsamarbeid med Russland/SUS.

Disse medlemmer viser også til innspill til komiteen fra Nettverk Norge-Nordvest-Russland som redegjorde for behov for økt støtte til virksomhet som drives av en rekke norske organisasjoner i Nordvest-Russland. Disse medlemmer mener at dette er svært verdifull virksomhet som må sikres framtidig drift.

Disse medlemmer foreslår en økning av post 70 med 30 mill. kroner.

4.1.26 Kap. 198 Frivillige bidrag, FNs fredsarbeid

Under dette kapitlet foreslås i proposisjonen bevilget 5 000 000 kroner.

Dette kapitlet omfatter frivillige bidrag til utbygging av den internasjonale strafferettspleie, som er en integrert del av FNs fredsarbeid. Den bevilgning som foreslås i proposisjonen vil dekke norsk frivillig bidrag til spesialdomstolen for Sierra Leone, Den internasjonale straffedomstolen og de to ad hoc-domstolene for hhv. Jugoslavia og Rwanda. Etter budsjettavtalen foreslås imidlertid at denne budsjettposten i 2003 utgår.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har merket seg at budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet innebærer at forslaget om 5 mill. kroner til FNs arbeid for utbygging av den internasjonale strafferettspleien reverseres. Disse medlemmer mener det er viktig å vise vilje til å få på plass Den internasjonale straffedomstolen og at bevilgningen derfor bør opprettholdes.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til viktigheten av FNs fredsarbeid og arbeidet med utbyggingen av den internasjonale strafferettspleien. Disse medlemmer støtter målsettingen om at mest mulig av dette arbeidet skal finansieres fra medlemsstatenes pliktige bidrag.

5. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Rammeområde 4 (Utenriks)

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet (jf. kap. 3100)		
	1	Driftsutgifter	341 180 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 537 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
	71	Diverse tilskudd	36 215 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	817 195 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
102		Særavtale i utenrikstjenesten		
	1	Driftsutgifter	145 490 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	7 000 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 350 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	19 875 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	700 593 000	
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	355 000 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	148 998 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	165 510 000	
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	201 110 000	
	42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	117 028 000	
150		Bistand til Afrika		
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	180 000 000	
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	160 000 000	
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	90 000 000	
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	875 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	43 000 000	
151		Bistand til Asia		
	70	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	60 000 000	
	71	Nepal, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	283 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	16 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
152		Bistand til Midtøsten		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	145 500 000	
153		Bistand til Mellom-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	81 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	18 500 000	
	50	Fredskorpset	70 000 000	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	900 000 000	
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
	75	Internasjonale ikke-statlige organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	123 800 000	
161		Næringsutvikling (jf. kap. 3161)		
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	84 000 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	245 000 000	
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i> ...	18 000 000	
	75	NORFUND - tapsavsetting	143 750 000	
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	400 000 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	370 000 000	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 393 000 000	
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	298 400 000	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	922 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	92 500 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	235 000 000	
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	41 154 000	
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	62 000 000	
167		Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	648 500 000	
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	653 000 000	
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	230 000 000	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	327 000 000	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 240 000 000	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	105 500 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	79	Ekspertter, juniorekspertter og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	534 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	449 000 000	
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	290 500 000	
172		Gjeldslette		
	70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	650 000 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	35 500 000	
198		Frivillige bidrag, FNs fredsarbeid		
	70	Internasjonal strafferettspleie, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	112 227 000	
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	102 785 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	50	Stipend	498 000	
		Totale utgifter		16 980 000 000
Inntekter				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	8 900 000	
	2	Gebyrer - utlendingssaker	9 200 000	
	4	Leieinntekter	1 682 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	2 700 000	
3161		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 161)		
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	16 698 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	21 008 000	
		Totale inntekter		68 648 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 1 og kap. 101 post 1	kap. 3101 post 2
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 1
kap. 101 post 1 og kap. 102 post 1	kap. 3101 post 5
kap. 142 post 1	kap. 3142 post 5

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter post 1 Salgsinntekter fra salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan:

- omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
- omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen over kap. 101 Utenriksstasjonene post 90 Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

V

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene post 89 Agio/Disagio.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner
164		Fred, forsoning og demokrati	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20 mill. kroner
170		FN-organisasjoner mv.	
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	10 mill. kroner

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	100 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500 mill. kroner
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	80 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	265 mill. kroner

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling. Garantiorrdningen begrenses til import fra Norges hovedsamarbeidsland og andre land i kategorien minst utviklede land.

IX

Dekning av forsikringsstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 500 mill. kroner.

X

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2003 kan forskut-tere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

XI

Toårige budsjettvedtak i OECD

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til to-årige budsjettvedtak i OECD.

XII

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i gjeldsplanen av 1998 for inntil 1 000 mill.

kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIII

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi- og samfinansieringsprosjekter kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte multilaterale organisasjonen.

XIV

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi Garanti-Instituttet for Eksportkredit fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirksomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

XV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 1471 post 1 mot tilsvarende merinntekter under kap. 4471 postene 1 og 3.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 2***Rammeområde 4****(Utenriks)**

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet (jf. kap. 3100)		
	1	Driftsutgifter	337 180 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 537 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
	71	Diverse tilskudd	43 215 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	797 195 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
102		Særavtale i utenriktjenesten		
	1	Driftsutgifter	145 490 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
103	1	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon Driftsutgifter	6 000 000	
104	1	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet Driftsutgifter	8 350 000	
115	1	Presse-, kultur- og informasjonsformål Driftsutgifter	19 875 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000	
116	70	Deltaking i internasjonale organisasjoner Tilskudd til internasjonale organisasjoner	680 593 000	
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	255 000 000	
140	1	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklings- hjelpen Driftsutgifter	152 998 000	
141	1	Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD) Driftsutgifter	170 510 000	
142	1	NORADs administrasjon av utenriksstasjonene Driftsutgifter	206 110 000	
	42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
143	1	Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene Driftsutgifter	117 028 000	
150	70	Bistand til Afrika Malawi, <i>kan overføres</i>	75 000 000	
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	230 000 000	
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	210 000 000	
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	140 000 000	
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	975 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	43 000 000	
151	70	Bistand til Asia Bangladesh, <i>kan overføres</i>	100 000 000	
	71	Nepal, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	333 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
152	78	Bistand til Midtøsten Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	166 500 000	
153	78	Bistand til Mellom-Amerika Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	131 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
160	1	Sivilt samfunn og demokratiutvikling Driftsutgifter	18 500 000	
	50	Fredskorpset	120 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	960 000 000	
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
	75	Internasjonale ikke-statlige organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	123 800 000	
161		Næringsutvikling (jf. kap. 3161)		
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	55 000 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	185 000 000	
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i> ...	18 000 000	
	75	NORFUND - tapsavsetting	127 750 000	
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	400 000 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 136 000 000	
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	298 400 000	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	922 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	102 500 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	255 000 000	
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	45 154 000	
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	62 000 000	
167		Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	644 500 000	
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	703 000 000	
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	230 000 000	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	327 000 000	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 340 000 000	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	105 500 000	
	79	Eksperter, junioreksperter og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	584 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	499 000 000	
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	290 500 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
172	70	Gjeldslette Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	35 500 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	112 227 000	
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	102 785 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	50	Stipend	498 000	
		Totale utgifter		16 980 000 000
Inntekter				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	8 900 000	
	2	Gebyrer - utlendingssaker	9 200 000	
	4	Leieinntekter	1 682 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	2 700 000	
3161		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 161)		
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	16 698 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	21 008 000	
		Totale inntekter		68 648 000

II Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 1 og kap. 101	
post 1	kap. 3101 post 2
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 1
kap. 101 post 1 og kap. 102	
post 1	kap. 3101 post 5
kap. 142 post 1	kap. 3142 post 5

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter post 1 Salgsinntekter fra salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

III Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan:

1. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.

2. omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen over kap. 101 Utenriksstasjonene post 90 Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn, ved behov for bistand fra aktuelle

transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

V

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene post 89 Agio/Disagio.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner
164		Fred, forsoning og demokrati	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land,	20 mill. kroner
170		FN-organisasjoner mv.	
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	10 mill. kroner

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	100 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500 mill. kroner
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	80 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	265 mill. kroner

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling. Garantiordningen begrenses til import fra Norges hovedsamarbeidsland og andre land i kategorien minst utviklede land.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 500 mill. kroner.

X

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2003 kan forskut-tere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

XI

Toårige budsjettvedtak i OECD

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i OECD.

XII

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kri-

teriene i gjeldeplanen av 1998 for inntil 1 000 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIII

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi- og samfinansieringsprosjekter kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte multilaterale organisasjonen.

XIV

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi Garanti-Instituttet for Eksportkredit fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirksomheten skal finne sted

innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

XV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 1471 post 1 mot tilsvarende merinntekter under kap. 4471 postene 1 og 3.

Rammeuavhengig forslag**Forslag fra Fremskrittspartiet:***Forslag 3*

Stortinget ber Regjeringen sørge for at den norske ambassaden i Abu Dhabi, samt faggeneralkonsulatene i Hamburg, Hong Kong og Miami opprettholdes.

6. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og det som står foran, og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 4
(Utenriks)
I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet (jf. kap. 3100)		
	1	Driftsutgifter	337 180 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 537 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
	71	Diverse tilskudd	36 215 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	797 195 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
102		Særavtale i utenrikstjenesten		
	1	Driftsutgifter	145 490 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	7 000 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 350 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	19 875 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	680 593 000	
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	255 000 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklings- hjelpen		
	1	Driftsutgifter	152 998 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	175 510 000	
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	211 110 000	
	42	Krise- og evakueringsiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriks- stasjonene		
	1	Driftsutgifter	117 028 000	
150		Bistand til Afrika		
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	75 000 000	
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	230 000 000	
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	210 000 000	
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	140 000 000	
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	975 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	43 000 000	
151		Bistand til Asia		
	70	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	100 000 000	
	71	Nepal, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	333 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
152		Bistand til Midtøsten		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	150 500 000	
153		Bistand til Mellom-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	131 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	18 500 000	
	50	Fredskorpset	120 000 000	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	960 000 000	
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
	75	Internasjonale ikke-statlige organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	123 800 000	
161		Næringsutvikling (jf. kap. 3161)		
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	64 000 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	195 000 000	
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i> ..	18 000 000	
	75	NORFUND - tapsavsetting	143 750 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	400 000 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 143 000 000	
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	298 400 000	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-god- kjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	922 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	102 500 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	255 000 000	
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	45 154 000	
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	62 000 000	
167		Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	644 500 000	
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	703 000 000	
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	230 000 000	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	327 000 000	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 340 000 000	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	105 500 000	
	79	Ekspert, juniorekspert og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	584 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	499 000 000	
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	290 500 000	
172		Gjeldslette		
	70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	320 000 000	
	71	Fred og demokratiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	35 500 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	112 227 000	
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	102 785 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	50	Stipend	498 000	
		Totale utgifter		16 980 000 000
Inntekter				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	8 900 000	
	2	Gebyrer - utlendingssaker	9 200 000	
	4	Leieinntekter	1 682 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	2 700 000	
3161		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 161)		
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	16 698 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	21 008 000	
		Totale inntekter		68 648 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 1 og kap. 101	
post 1	kap. 3101 post 2
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 1
kap. 101 post 1 og kap. 102	
post 1	kap. 3101 post 5
kap. 142 post 1	kap. 3142 post 5

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter post 1 Salgsinntekter fra salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan:

- omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
- omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen over kap. 101 Utenriksstasjonene post 90 Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

V

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene post 89 Agio/Disagio.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner
164		Fred, forsoning og demokrati	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20 mill. kroner
170		FN-organisasjoner mv.	
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	10 mill. kroner

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	100 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500 mill. kroner
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	80 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/ SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	265 mill. kroner

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling. Garantiordningen begrenses til import fra Norges hovedsamarbeidsland og andre land i kategorien minst utviklede land.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 500 mill. kroner.

X

Forskuttring av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2003 kan forskuttre norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

XI

Toårige budsjettvedtak i OECD

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i OECD.

XII

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i gjeldsplanen av 1998 for inntil 1 000 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIII

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi- og samfinansieringsprosjekter kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte multilaterale organisasjonen.

XIV

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi Garanti-Instituttet for Eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirkomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

XV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 1471 post 1 mot tilsvarende merinntekter under kap. 4471 postene 1 og 3.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 5. desember 2002

Thorbjørn Jagland

leder og ordf. for kap. 163

Haakon Blankenborg

ordf. for kap. 101, 167 og 3101

Morten Høglund

ordf. for kap. 166 og 170

Inge Lønning

ordf. for kap. 480, 1471 og 4471

Christopher Stensaker

ordf. for kap. 103 og 142

Gunhild Øyangen

ordf. for kap. 140

Julie Christiansen

ordf. for kap. 141, 143 og 172

Ingrid I. Opedal

ordf. for kap. 151, 162 og 171

Oddvard Nilsen

ordf. for kap. 100 og 3100

Jens Stoltenberg

ordf. for kap. 116 og 198

Kristin Halvorsen

ordf. for kap. 160 og 164

Jon Lilletun

ordf. for kap. 150 og 165

Lars Rise

ordf. for kap. 104 og 153

Finn Martin Vallersnes

ordf. for kap. 152, 161 og 3161

Åslaug Haga

sekretær og ordf. for kap. 102,
115 og 197

Vedlegg 1**Brev fra utenrikskomiteen til Utenriksdepartementet,
datert 20. november 2002****St.prp. nr. 1 - Utenriksdepartementet - Spørsmål**

Vedlagt oversendes spørsmål fra Arbeiderpartiets fraksjon i komiteen til Departementet i forbindelse med dens behandling av budsjettet. Det ventes ikke flere spørsmål fra komiteen.

Komiteen ber om svar innen fredag 22. ds.

Spørsmål:

1. I statsbudsjettet for 2001 ble satsningen på den Globale alliansen for vaksinerings og immunisering (GAVI), introdusert. Satsningen innebar en bevilg-

ning på kr. 200 millioner hvert år, over en femårsperiode. Videreføres denne satsningen i budsjettet for 2003?

2. Vi er blitt gjort kjent med at det skal etableres nytt Russlandsprogram for høyere utdanning/forskning i regi av Senter for Internasjonalt Universitetssamarbeid, og at antatt bevilgning til dette formål er 11 mill pr år. Antas dette å dekkes innenfor kap 197, bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak?

Vedlegg 2**Brev fra Utenriksdepartementet til utenrikskomiteen, datert 21. november 2002****St.prp. nr. 1 - Utenriksdepartementet - Spørsmål**

Det vises til brev av 20. november 2002 fra Utenrikskomiteen v/fung. leder Inge Lønning vedlagt bl.a. følgende spørsmål:

I statsbudsjettet for 2001 ble satsningen på den Globale alliansen for vaksinerings og immunisering (GAVI), introdusert. Satsningen innebar en bevilgning

på kr. 200 millioner hvert år, over en femårsperiode. Videreføres denne satsningen i budsjettet for 2003?

I St.prp.nr. 1 for budsjetterterminen 2003 anføres at støtten til GAVI vil bli videreført. Regjeringen har til hensikt å videreføre støtten på det samme nivå i 2003 som i 2002, dvs. 200 mill. kroner.

Vedlegg 3**Brev fra Utenriksdepartementet til utenrikskomiteen, datert 22. november 2002****St.prp.nr. 1 - Utenriksdepartementet - Spørsmål**

Det vises til brev av 20. november 2002 fra Utenrikskomiteen v/fung. leder Inge Lønning vedlagt bl.a. følgende spørsmål:

Vi er blitt gjort kjent med at det skal etableres nytt Russlandsprogram for høyere utdanning/forskning i regi av Senter for Internasjonalt Universitetssamarbeid, og at antatt bevilgning til dette formål er 11 mill pr år. Antas dette å dekkes innenfor kap 197, bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak?

Utenriksdepartementet inngikk i februar 2002 en avtale med Universitets- og høyskolerådet og Norges forskningsråd vedrørende samarbeid innen høyere utdanning og forskning med Russland. Avtalen er inngått for tidsrommet 2002-2006 og med en årlig bevilgning i størrelsesorden 11 mill. kroner, med forbehold om Stortingets budsjettvedtak med hensyn til total bevilgning til prosjektsamarbeidet med Russland. Tilskuddet dekkes innenfor kap. 197.70 Tilskuddet til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU.

Vedlegg 4

Brev fra Senterpartiets stortingsgruppe til Utenriksdepartementet, datert 21. november 2002

Vedrørende nedleggelse av ambassadene i Abu Dhabi og Bagdad

Det fremkommer i St.prp. nr. 1 (2002-2003) at UD vil legge ned ambassadene i Abu Dhabi og Bagdad.

Begrunnelsen i proposisjonen er imidlertid knapp. I lys av den internasjonale situasjonen hadde det vært ønskelig å få en mer utfyllende begrunnelse for beslutningen om å legge ned disse ambassadene.

Vedlegg 5

Brev fra Utenriksdepartementet v/utenriksministeren til Senterpartiets stortingsgruppe, datert 26. november 2002

Spørsmål vedrørende St.prp. nr. 1 - Nedleggelse av ambassadene i Abu Dhabi og Bagdad

Det vises til brev fra Senterpartiets Stortingsgruppe av 21. november 2002 v/ Stortingsrepresentant Åslaug Haga.

Som anført i St.prp. nr. 1 (2002-2003) ble ambassaden i Abu Dhabi opprettet ved at vi kort tid etter Golfkrigen flyttet ambassaden i Kuwait dit. Bakgrunnen for etableringen var særlig næringslivsinteresser. Norske bedrifter som i dag har virksomhet i Emiratene er imidlertid stort sett veletablerte. Bortsett fra de konsulære oppgavene er det således etter vårt syn begrenset behov for stasjonen.

Med i denne vurderingen teller at Norge de senere årene har bygget opp et relativt omfattende nærvær i regionen. Vi har fullt oppsatte ambassader i Riyadh,

Cairo, Tunis, Amman og Damaskus. Det legges derfor til grunn at de konsulære oppgavene kan løses ved overføring til andre ambassader i regionen.

Ved St.prp. nr. 42, Innst. S. nr. 135 (2000-2001) Om økonomiske konsekvenser av formannskapet i komiteen som overvåker gjennomføringen av sanksjonene mot Irak ble det i 2001 midlertidig etablert en ambassade i Bagdad. Bakgrunnen for dette var at det norske medlemskapet i FNs sikkerhetsråd, og det norske formannskapet i komiteen som overvåker gjennomføringen av sanksjonene mot Irak, gjorde det viktig å være representert i landet. Når Norge fra 1. januar 2003 trer ut av Sikkerhetsrådet, og derved avslutter sitt formannskap i Sanksjonskomiteen, faller hovedbegrunnelsen for å være representert i Bagdad bort.

